

KÖZGAZDÁSZ

a Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem lapja

XV. ÉVFOLYAM, 5. SZÁM,

ÁRA: 60 FILLÉR

1973. MÁRCIUS 15.

Megválasztották

az egyetemi tanács új tagjait

Az egyetem szervezeti és működési szabályzatának 21. paragrafusa szabályozza az egyetemi tanács tagok számát.

Az egyetemi tanács elnöke a rektor,

dr. Szabó Kálmán tanszékvezető egyetemi tanár. Tisztségük alapján

tagjai a rektorhelyettesek:

dr. Solymár Károly egyetemi docens, oktatási rektorhelyettes és dr. Nyilas József tanszékvezető egyetemi tanár, tudományos rektorhelyettes.

A dékánok:

dr. Stark Antal egyetemi docens, az általános kar, dr. Ollé Lajos egyetemi tanár, az ipari kar és dr. Kreskay Ferenc egyetemi docens, a kereskedelmi kar dékánja.

Az egyetem gazdasági főigazgatója:

Orosz László. Az MSZMP egyetemi bizottságának titkára: dr. Vámosi Sándor adjunktus.

Az egyetem szakszervezeti tanácsának elnöke:

dr. Kovács Géza egyetemi tanár.

A KISZ egyetemi bizottságának titkára:

Németh György.

Az egyetemi tanács választott tagjait, karonként 4-4 oktatót 3 évenként választják, illetve újra választják a kari oktatói értekezletek. Ez évben március 8-12. között került erre sor.

Az egyetemi tanács újonnan megválasztott tagjai:

Ált. kar:

dr. Kahulits László egyetemi docens, dr. Páli Lászlóné egyetemi docens, dr. Szép Jenő tanszékvezető egyetemi tanár és dr. Szuhai Miklós egyetemi docens.

Ipari kar:

dr. Megyeri Endre tanszékvezető egyetemi tanár, dr. Barina Gyula, tanszékvezető egyetemi docens, dr. Varga Sándor tanszékvezető egyetemi tanár, dr. Vági Ferenc tanszékvezető egyetemi tanár.

Ker. kar:

dr. Bernáth Tivadar tanszékvezető egyetemi docens, dr. Kovács Ferenc tanszékvezető egyetemi tanár, dr. Forgács Tibor tanszékvezető egyetemi tanár, dr. Szanyi Jenő tanszékvezető egyetemi tanár.

A pécsi kihelyezett tagozaton:

dr. Komjáti Zoltán tanszékvezető egyetemi docens és dr.

Zeller Gyula tanszékvezető adjunktust választották a tanács tagjai közé.

A KISZ részéről az egyetemi tanács tagjai:

Stafira Zsuzsa V. éves tanár B szakos hallgató, Rácz Ágnes II. éves ipari szakos hallgató és Kádár Judit II. éves belker szakos hallgató.

Az egyetemi tanácsnak meghívás alapján állandó tagjai:

a pécsi kihelyezett tagozat vezetője, dr. Hoóz István tanszékvezető egyetemi tanár, az I. évfolyam tanulmányi ügyével megbízott dr. Gondí József egyetemi docens, a Közgazdasági Továbbképző Intézet igazgatója, dr. Kahulits István.

Az egyetemi tanács ülésein tanácskozási joggal részt vesz az egyetemi könyvtár igazgatója,

dr. Gyenge Erzsébet és az esti és levelező hallgatók képviselőiben Teket András V. éves hallgató.

Az egyetemi tanács tagok megválasztásával egyidejűleg történt a kari tanács tagok megválasztása is. A kari tanácsok új tagjainak névsorát a következő számunkban közöljük.

Rongyosbál a Rádayban

Mohácson busójárással zárják le farsang időszakát, egyetemünkön pedig a vidáman, bohócosan-rongyos mulatság válik lassan hagyományossá.

A Ráday utcai kollégiumban három nappal a szavazás után.

tosság — hogy az aznap szaroghoz hű maradjak — lejárt után (idén március 4-én ért véget a farsang) színes, ócska rongydarabokba bújt hangos-jókedvű társaság gyűlt össze.

— VANMÉG — VANMÉG — VANMÉG — hangzott fel a résztvevők öröme többször is (természetesen minden esetben 21 óra 23 percet mutatott az óra) az est refrénje Halász Géza és Földes Péter torkából. Humorból, tréfából, a tanárok, az egyetemi élet ötletes kifigurázásából „volt még”, nemcsak a tarsolyban előre elkészítve, hanem minden percen meglepetésként rögtönözve, a nem számított akadályokra felkészületlenül felkészülve is. Nem időkitöltő összekötő szöveg volt ez a vérpezsdítő DJ-műsor szünetei közt, hanem lekötötte, magával ragadta „megtépett” közönségét, mint ahogy osztatlan sikert arattak az NDK fiai is, „érzéki” kánkánt és csárdást roppa.

Ejjél körül került sor Miss és Mr. Rongy megválasztására, ahol a zsüri a rongyosság intenzitásának foka mellett a felagatott göncök által kialakított harmóniát (vagy inkább tudatosan diszharmoniót?) is elbírált. A boldog győztesek jutalma egy-egy üveg bor.

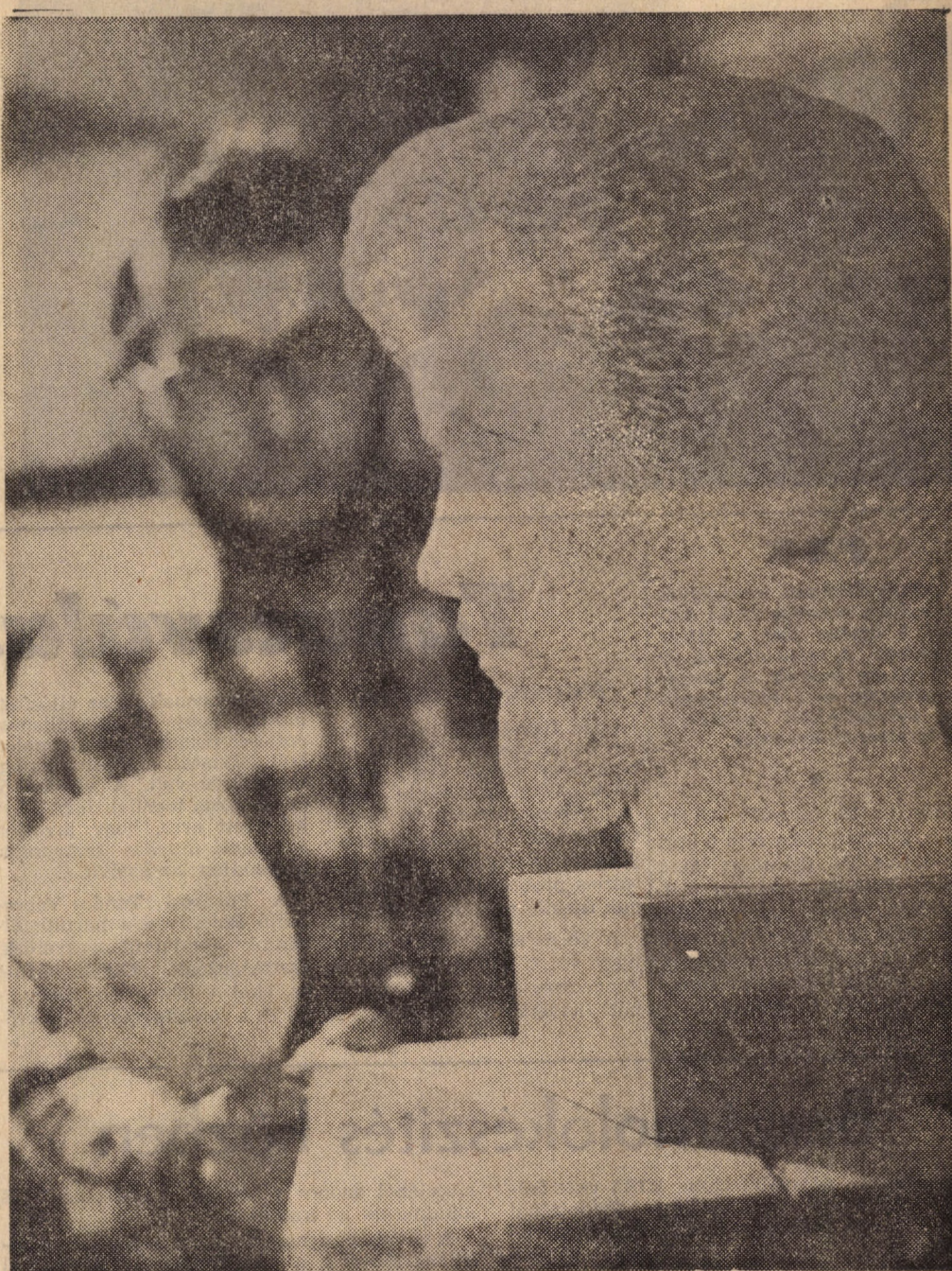
Tombolán a már únásig szokványossá vált KHV-termek, tisztasági eszközök (na, meg egy kis itóka) kerestek maguknak gazdát, mosolyt csak a nyereményekhez „melékelte” újszerű kísérőszöveg falkasztatott.

A DB jó munkáját a kiváló műsoron kívül az amúgy sivár helyiség hangulatossá (pl. tokkal, mennyezetneccel, tésszel), vidámmá varázsolta példázta. A nagyon kedves nőnap köszöntő — hóvirág minden lánynak, megható figyelemesség volt. De: a rózsza mellett ott a törvis, örömben az ürm: mindenfajta jelentéktelen és önmagában kellemetlen epizódok elkerülése érdekében a jövőben jó lenne, ha az ilyenfajta rendezvények alkalmával nem a portás néni töltené be a portás szerepét! DB-tagok szeliktálják az ideérkezőket, hogy ne fordulhasson elő újabb „hűtőszekrény-merénylet”, vagy esetleg ennél komolyabb rendbontás.

Fontos feladata a vb-nek a tanácsi vállalatok felügyelete. Jelenleg a fővárosban 121 tanácsi vállalat működik. Ezek közül 39 ipari vállalat. Meghaladja a 40-et a tanácshoz tartozó kereskedelmi vállalatok száma.

Rendkívül széleskörű az a tanácsi intézményi hálózat, amelynek az irányítása a Fővárosi Tanács VB-hez tartozik. Ezeknek a közoktatási, egészségügyi és egyéb intézményeknek e száma mintegy 3000. Üzemeltetéseik évente kb. 6

15-dik március, 1848.

„Ott áll majd a krónikákban neved, pesti ifjúság”

A forradalmak márciusára emlékező összeállításunk a 3. oldalon. Foto: Eszes István

Tanácsválasztás

Nyilatkozik a Fővárosi Tanács tagja

Egyetemünk oktatója, dr. Varga Sándor, az ipari üzemszervezés tanszék vezetője, két éve vesz részt a Fővárosi Tanács munkájában, mint a Fővárosi Tanács vb-tagja.

A most aktuális tanácsi választások kapcsán kerestük fel kérdéseinkkel Varga Sándort, aki a testületben végzett munkájáról az alábbi tájékoztatást adta:

Milyen feladatot lát el a Fővárosi Tanács VB?

A Fővárosi Tanács Végrehajtó Bizottsága feladatköre rendkívül sokrétű. A párt és a kormány állásfoglalásai, a Fővárosi Tanács határozatai alapján gondoskodik a társadalmi, állami, gazdasági, iparfejlesztési, közoktatási, közművelődési, szociális célkitűzések megvalósításáról, a lakosság szükségleteinek kielégítéséről, fővárosunk sokoldalú fejlesztéséről.

Más oldalról közelítve: a 17 fős vb a 201 tagú Fővárosi Tanács végrehajtó szerve. Előkészíti a tanács üléseit, szervezi és ellenőrzi a tanács határozatainak végrehajtását.

A Fővárosi Tanács VB közvetlenül irányítja a tanácsi szakigazgatási szervek tevékenységét. Fővárosi szinten több mint 1000 fős szakigazgatási apparátus működik.

A végrehajtó testület határozatok, irányelvek útján és egyéb módszerekkel közvetlenül irányítja a kerületi tanácsok végrehajtó bizottságait is (itt kettős alárendeltség érvényesül.)

Fontos feladata a vb-nek a tanácsi vállalatok felügyelete. Jelenleg a fővárosban 121 tanácsi vállalat működik. Ezek közül 39 ipari vállalat. Meghaladja a 40-et a tanácshoz tartozó kereskedelmi vállalatok száma.

Rendkívül széleskörű az a tanácsi intézményi hálózat, amelynek az irányítása a Fővárosi Tanács VB-hez tartozik. Ezeknek a közoktatási, egészségügyi és egyéb intézményeknek e száma mintegy 3000. Üzemeltetéseik évente kb. 6

milliárd forintot vesznek igénybe.

A testület méreteit talán még néhány adattal tudnám érzékeltetni. A IV. ötéves tervben több mint 32 milliárd Ft-ot fordítunk beruházási célokra a tanácsi szférában. A fővárosban évente kb. 15 000 lakás épül. Jelenleg a főváros tanácsi apparátusaiban, tanácsi intézményeiben és tanácsi vállalatokiban több mint 200 000 ember dolgozik.

Melyek voltak a Fővárosi Tanács VB munkájának főbb jellemzői az utóbbi 2 év alatt?

1971-ben — mint ismeretes

— új tanács törvény született, amely új alapokra helyezte a tanácsok tevékenységét.

Fontos tartalmi törekvése a szocialista demokrácia fejlesztése. Nyitabb várospolitika kialakítására törekedett a vb, amely egyre szélesebb tömegeket és szerveket kapcsol be a főváros fejlesztésébe. Úgy tűnik, hogy e területen figyelemre méltó fejlődés következett be. A vb, a szakigazgatási szervek, a kerületi tanácsok jelentős kérdésekben rendszeresen kérték a lakosság véleményét a döntések előtt. A városfejlesztés feladatairól és eredményeiről rendszeresebbé, szélesebb körűvé vált a tájékoztatás. A tapasztalatok szerint a lakosság ésszerű, javaslatait a tanácsi szervek egyre

(Folytatás a 2. oldalon)

Építőtáborok, 1973

Az egyetemi NKB szervezésében

idén is lesznek hazai és külföldi építőtáborok.

Az egyik hazai tábor vidéken lesz júliusban.

A 2x2 hetes turnusokba a fiúk minél többen jelentkezzenek! Az építkezéseken

fognak dolgozni, a lányok pedig a mezőgazdaságban.

A másik hazai építőtábor Budapesten lesz

júliusban és augusztusban 1x3 hetes turnusokban.

A munka a Konzervgyárban lesz.

Ide is minél több jelentkezőt várunk. Vidékieknek kollégiumi szállást tudunk biztosítani. A hazai táborokban szovjet, lengyel, bolgár és NDK-beli fiatalok is dolgoznak majd. Az itt szerzett ismeretsegének a

jövőbeni utazásoknál nagy hasznát lehet venni.

A konzervgyári munka után a külföldi fiatalok 10 napos üdülésen vesznek részt Verőcén és Balatonföldváron, ahová több magyar fiatal is el tudunk vinni.

Külföldi építőtáborok Szovjetunióban (40 fő), NDK-ban (10 fő), Bulgáriában (30 fő) és Lengyelországban (40 fő) lesznek. Az egyetemi KISZ-vb határozata alapján

külföldi építőtáborba csak az a hallgató mehet el, aki egy hazai egyetemi építőtáborban már részt vett.

Az NDK munkaakcióiban 100 fiatal vehet részt.

Ide bárki jelentkezhet.

Tóth Vladimír

— Mr. és Miss Rongyos.

Fotó: Eszes

Molnár Patrícia

TDK

A TDK-ülésszak ünnepélyes megnyitójára március 29-én délután 9 órakor lesz a III-as előadóban. A szekcióülések 29—30—31-én lesznek. A részletes program és a terembeosztás sokszorosított példányai az egyetemen kaphatók.

Március 16. (péntek): Gyerekek a Makarenkóba este 6-kor.
Március 23. (péntek): Este 6-kor. Francia irodalmi est. Külföldi diákok részvételével.
Március 30. (péntek), este 6-kor: A mai orosz irodalom, orosz versek és magyar fordításai. Utána filmvetítés.

Tanácsválasztás

(Folytatás az 1. oldalról)

jobban figyelembe vesszük. Talán ez is szerepet játszik abban, hogy a közérdekű javaslatok száma a korábbi évekhez képest mintegy 26 %-kal emelkedett. A nyíltabb várospolitika együtt járt a városfejlesztés problémáinak, gondjainak őszinte megmutatásával is.

A vb egész tevékenységében nagy súlyt kaptak a párt X. kongresszusának határozataiból következő feladatok. A

kongresszusnak az az állásfoglalása, hogy a szocializmus építését magasabb színvonalon kell folytatni, a vb-munkában vezérelvvé vált. A vb-vezetői és az egész testület nagy súlyt helyezett arra, hogy javuljon a tanácsi munka színvonala, fokozódjon az aktivitás.

A Fővárosi Tanács Végrehajtó Bizottságára háruló feladatok rendkívül sokrétűek, szerteágazóak. Olyan terület ez, ahol a lakosság szükségletei és a rendelkezésre álló erő-

források szinte naponta ütköznek, ahol sokféle koordinációra van szükség egy-egy probléma megoldásához. Szerintem a tanács és a szakigazgatási szervek vezetőinek a tevékenysége a legnehezebb munkaterületek közé tartozik.

Hogyan kapcsolódik a tanácsi tevékenysége az egyetemi munkájához?

Szűkebb szakmai területem, a vállalati vezetés és szervezés mellett gyakran kerülnek napirendre olyan közgazdasági, várospolitikai, közművelődési, oktatási stb. kérdések, amelyek érdekelnék és amelyek vitájába rendszeresen be is kapcsolodom.

Másrészt a testületi munka sok szempontból tanulságos is. A vb tevékenységében a társadalmi-gazdasági gyakorlat legtöbb problémája megjelenik fővárosi vetületben. A gyakorlati problémák, fejlesztési célok ilyen átfogó, közvetlen áttekintése igen hasznos számomra. A tapasztalatok egy részét közvetlenül is hasznosítani tudom oktatási, illetve kutatói munkámban.

A tanácsi és a tanszéki munkám kapcsolatának az elmúlt évben kialakult egy közvetlenebb területe is. A vállalati szervezés fejlesztése — a párt és a kormány határozata alapján — a tanácsi vállalatoknál is fontos feladat. Megállapodunk a tanács vezetőivel, hogy tanszékünk segítséget nyújt a szervezésfejlesztési feladatok kialakításában és megoldásában.

Tanszékünk ennek a megállapodásnak az alapján az elmúlt év végén átfogó kérdőíves és helyszíni vizsgálatra épülő helyzetfelmérést végzett a tanácsi iparvállalatoknál. Főként azt vizsgáltuk, hogy milyen a szervezetszervezés helyzete, mely területeken jelentkeznek a legnagyobb súlyú szervezési természetű veszteségforrások, melyek a tanácsi vállalatok sajátos szervezési vezetési problémái. E felmérés alapján dolgozunk kiservezésfejlesztési irányelveket, amelyeket a vb Ipari Főosztálya ad ki a vállalatok számára.

Ez a munka feltehetőleg segítséget jelent a tanácsnak, de tanszékünk számára is értékes kutatási „nyersanyagot” szolgáltat. Főként erre a vizsgálati anyagra támaszkodva dolgozzuk fel a kis- és középvállalatok vezetési és szervezési sajátosságainak problematikáját. Ennek egyes elemeit hasznosítani tudom abban az előadásban is, amelyet ősszel Moszkvában egy KGST szakértői tanácskozáson tartok. Tanszékünk 4 munkatársa pedig a tárgykörben közös referátumot fog tartani az egyetem őszi jubileumi tudományos ülésszakán.

Hadd említsem meg, hogy a vállalati felmérés feldolgozásában 7 iparszakos hallgatónk is részt vesz, akiknek a munkájával tanszékünk nagyon meg van elégedve.

Megegyeztetünk a tanács vezetőivel abban is, hogy szervezőmódszertani tanulmányokat bocsátunk rendelkezésükre, amelyeket a tanács módszertani pártállású képviselői a vállalatoknak. Két ilyen szervezőmódszertani anyagot éppen most juttatnak el a vállalatokhoz.

Szép siker

Egyetemünk énekkara eddig is a legsikeresebb művészeti szakcsoportok közé tartozott. Most újabb szép eredményt ért el.

Még tavaly tavasszal próbafelvételre hívták a kórust a Rádióba. Itt Lully, Lassus, Bárdos műveit énekeltek. Ezt a műsort szeptember 2-án hallhattuk a kóruspódium című műsorban. Összesen 210 kórus tett próbafelvételt, s közülük sokan szerepeltek a Rádió műsorában. Idén február 18-án a Kóruspódium nyilvános hangversenyén értékelték a kórusok munkáját, a műsor színvonalát, jelentőségét. Néhány kórus, köztük egyetemünk énekkarának teljesítményét kiválóra értékelték, s emléklappal jutalmazták.

Ez a kiváló teljesítmény országosan is ismertté tette a kórus nevét. Gratulálunk, s további jó munkát kívánunk nekik.

B. M.

Chilei naggyűlés az aulában

Nagyszerű élményben volt részünk az elmúlt napokban. Nem, nem csak az én véleményem ez, akit eddig megkérdeztem, mindenki így nyilatkozik.

Az aulában zászlók jelentek meg, Chile, a Szovjetunió, Magyarország és sok más nép zászlaja. Még lobogtak a selymek, futkostak a rendezők, mikor bevonult az egyetem pol-beat együttese és felcsendült a Guantanamera jól ismert dallama. Szinte „szájról szájról” szállt az ének, a kifele igyekvők önkéntelenül megálltak s érdeklődve húzódtak a színpad felé.

Épp a We shall overcome refrénjét ismételtük, mikor kísérete társaságában megjelent a chilei nagykövet. Zúgó tapsvihár, levegőben röpködő chilei zászló köszöntötte a küldöttséget. A zsbongó „ablakai” megteltek emberekkel, a büféhez szietők megálltak.

— Szeretettel köszöntöm önöket hazám, Chile, annak vezetői és magam nevében, egyben köszönöm szolidaritásukat — kezdte felszólalását a nagykövet.

Beszédében röviden vázolta Chile fejlődésének történetét, a választás előtti helyzetet, a szélsőségek, törvényes keretek között szerezték meg a szükséges mandátumokat. Ha azonban a reakció erőszakhoz folyamodik, forradalmi erőszakkal válaszolunk! — fejezte be választát. Újabb tapsvihár adta tanújelét a fiatalok lelkesedésének, egyetértésének.

Végül mintegy befejezésül, Magyarországon tanuló chilei diákok énekeltek hazájukról, népük életéről.

dobos péter

Beszámolókészítés közben

Rövidesen újrávalasztjuk KISZ-vezetőségünket, időszerű tehát néhány gondolatnál megállni egy pillanatra, talán nem lesz haszontalan.

Egyetemünkön az állami csoport egybeesik a KISZ-alapszervezettel, s mivel az előbbi tetszőleges kiválogatás alapján kerül az ember a másikat is véletlenül, egymás mellé sodródtak emberek alkotják, akik 1 (később 2) évig képezik az alapszervi tagságot. S mi tartja össze őket? Mi a garancia arra, hogy nemcsak a központilag összehívott taggyűléseken elvánt megjelenést és tagdíjbefizetést tartják a KISZ-tagság tartalmát kimerítő ténykedésnek, hanem közös érdeklődésű emberek találkoznak, hogy legalábbis keverednek közöttük olyanok, akik képesek arra, hogy magukkal ragadják a passzívabbakat is. Ha szerencsés az ember, akkor egy „jó társaságba” kerül, egy jó KISZ-közösségbe, ahol minden feltétele megvan az együttműködésnek alapul előrehaladásnak, s akkor ő is derekasan nekilát, szükségét érzi a tetteknek, hasznosíthatja magát, s a többiek sem mondanak le róla.

Egy olyan KISZ-alapszerv vezetőivel beszélgettem, a másodéves kül. ker. szakosokkal, ahol ha nem is meg minden zökkenőmentesen (mert hol van az úgy), de próbálják a maguk erejéből, saját elképzelésük alapján formálni, mindenki számára élvezetessé, tenni a KISZ-életet. Elni akarnak a jogukkal, hogy a KISZ által nyújtott formát tartalommal töltsék, figyelembe véve az egyes embereket és befolyásukat, megtalálni a közöset, a mindenkire érdeklőt.

A KISZ-tagok aktivitásáról, a politikai vitakörökről, a vezetőképzésről:

— Az a véleményünk (sajnos nem tehetünk róla, de így van), hogy azok a rendezvények, amelyeket KISZ-összejárások megnevezéssel futtatunk, eleve negatív hozzáállást váltanak ki a tagságból, szinte el sem tudjuk képzelni, hogy jó is lehet. Komoly viták dúltak a politikai vitakörök körül, egyáltalán szükségesek-e, vagy haszontalanul koptatja a torkát a soros.

A politika iránti érdeklődés általában mindnyájunkban megvan, belső igényből fakadóan, mégis leginkább ezek a foglalkozások fulladnak érdektelenségbe, unalomba. Azt hisszük, hogy a formaváltoztatás volt a hibás, mert az amúgy is elég száraznak, farszónak elkényvelt témák ismételtetését, és „kiprovokált” megvitát inkább éreztük egy szeminárium folytatásának, mint alkalmoszerűen létrejött oldott légkör vitának.

Legtöbben úgy érzik, hogy ezt felülről rótták ki, amit teljesíteni kell, mert benne van az akcióprogramban is. A meglevő belső szükségletekhez alkalmasabb mozgásformát kellene találni. Az az igazság, hogy a megoldás mikéntjét az alapszervi sajátosságok is befolyásolják. Nem lehet általános formába beszorítani, vagy receptszerűen megadni egy módszert, hogy ez bevált, garantált, minden esetben jó és hasznos. Nem! Ezt a közösségnek magának kell megtalálnia! Úgy hisszük, megtaláltuk a nálunk elvárhatóan bevált formát. Kísérletet teszünk arra, hogy becsempésszünk egy kis politikai beszélgetést egy klubestnek hirdetett összejáróval, jó előadásokkal, vetítéssel ébresztjük fel a szunnyadó kedélyeket, és persze marad idő a táncra is, mert ügyeinknek kell a végletek elkerülésére.

Elégé sajnálatos tapasztalat, hogy az alapszervezet egyáltalán nem él együtt, szétszóródik, klikek aprózódik, s nincs ami összetartsa őket.

Az eredményes munka, az összetartó közösség feltételez egy összeforrt vezető magot, akik

nagyjából azonos véleményt képviselnek, és alkalmasak az irányításra.

A munkában nagyon sokat segítenek a politikai tábortok, a vezetőképzők. Rendkívül jók! Egyszerűen szükség van ezekre, mert lökést adnak a munkában, ötletekkel gazdagítanak. Az a hat ember, aki tőlünk részt vett március elején a táborozáson, hatalmas ambícióval tért haza, és úgy kezdett hozzá a szervezéshez, mint még soha. Nem is lehetett ráismerni a hajdanai csendesen ücsörgelő, papírforgató KISZ-tagokra. A lelkesedés pedig még mindig tart, és van rá remény, hogy nem lesz tiszavirág-életű ez a főhuzdulás.

Foglalkoztatok-e a KB novemberi határozatával és az Ifjúsági Törvénnyel?

— Az első részletesen megvitattuk, mégpedig a PG szemináriumon. Heves vitaközlés zajlott le szakszerű vezetéssel, amit a szemináriumvezető vállalt magára. Sajnos, az Ifjúsági Törvényről nem esett szó körünkben.

A kari vezetőséggel tartott kapcsolatról:

A kari vezetőséggel tartott kapcsolatról egyszerűen nem lehet beszélni. Ez — a néhány személyes ismeretséget kivéve — nulla. Elvárnánk tőlük, hogy legalább néha látogassanak meg, mutassanak érdeklődést munkánk iránt. Tudjuk, hogy ők is úsznak az adminisztrációban, és állandó időhiánnyal küszködnek. De hogyan tudják átlátni az egész gépezet működését, ha az összekötő csatornák hiányoznak. A legfontosabb feladatuk az lenne szerintünk, hogy lehetőségeket és feltételeket teremtsenek a szervezeten működése számára. Ha kell, tanácsot adjanak, irányítsanak, de ne abszolút kormányozzanak. Az alapszervi KISZ-tagság nagy részének fogalma sincs, hogy kikből áll a kari vezetőség. Lehet, hogy ez a mi hibánk is, de azzal, hogy megmondjuk a nevüket, még nem fogják megismerni őket.

A tanulásról, segítésről, eredményekről, a tanszékekkel való kapcsolatról:

Másodévesben általában már kialakult az ember egyéni tanulási módszere, amiről úgy érzi, a legjobban kamatoztatható. Ebbe nem tudunk beleszólni, legfeljebb, ha hibásnak látjuk, akkor próbáljuk rábeszélni a változtatásra. Állandó segítésről sem beszélhetünk, legfeljebb alkalmilag összeállt „tanulópárok-ról”. Úgy akarunk hatni az emberekre, hogy szeretnénk mindenkit bevonni a vitákba, ezzel fejleszteni a beszéd- és vitakészséget, jobb eredmények elérésére ösztönözni. Az átlagunkkal nem szégyenkezünk, a 3,47 egészen elfogadható.

Most új módszert próbálunk ki. PG-ből kisebb előadásokat fogunk tartani. Anyagát 3—4 főből álló csoportok válogatják össze. Megpróbálunk létrehozni egy nagyobb közös munkát, amely a hallgatók önálló részvételén alapul.

Nemsokára lezajlanak az alapszervi és a kari választások. A vezetőségeket meg kell erősíteni funkciójukban. Ez az időszak jó alkalom arra, hogy szétnezzünk kicsit a házunk táján. Szamba vegyük azt, amit elvégeztünk, amivel eddig nem törődtünk és közösen határozzuk el, hogyan kell csinálni a jövőben.

Demcsák Ágnes

KÖZGAZDASZ

Egy újabb segédeszköz

Az egyetemi könyvtár folyóiratokkal foglalkozó csoportja januárban „Külföldi folyóiratok jegyzéke 1973” címmel katalógust készített. A kiadvány célja, hogy az egyetemre (a könyvtárba és a tanszékekre) járó folyóiratanyagról bárkinek áttekintést nyújtson, és ezzel is könnyítse a cikkek hozzáférhetőségét. Megtalálható benne az egyes lapok kiadási helye, s az, hogy hol szerezhetők meg nálunk. A füzet fontosságát hangsúlyozza, hogy évente csaknem 1 millió forintot költünk külföldi folyóiratokra, és egyre több kiadvány iránt mutatkozik igény. A jegyzék segítségével megoldható lesz, hogy a beérkező folyóiratok könnyebben eljussanak az érdeklődőkhöz. A könyvtár ezentúl évente közreadja.

— y a —

Köszönet a véradoóknak!

Ismét bebizonyosodott, hogy számíthatunk hallgatóinkra és dolgozóinkra, ha önzetlen segítségnyújtást kérünk tőlük.

E hó 7-én, szerveztük meg egyetemünkön a már tradícióval rendelkező véradási napot. Az előzetes felhívás eredményes volt, hallgatóink csoportosan jelentkeztek véradásra. Büszkék lehetünk az eredményre, ismét növekedett véradoók száma. Az 1972-es 252 jelentkezővel szemben ez évben 335-en akartak vért adni. Betegség vagy más okok miatt 303-an adhattak vért.

Tavaly a tervezett 65 liter 10, idén a 70 liter 20 literrel szárnyaltuk túl. A vér egy részét a március 8-án Dénes László 14 éves ságujfalvi fiún végrehajtott szívműtétéhez használták fel; 20 liter Vietnámba küldenek a háborús sebesültek megsegítésére.

Köszönet mindazoknak, akik ismét példát mutattak!

Egyetemi KISZ- és szakszervezeti bizottság

Könyv

Bekapcsolódunk a „könyvet a tanyai iskoláknak” mozgalomba. Szintén alapszervek közötti verseny formájában a győztes alapszerv könyvtári alakít ki a begyűjtött könyvekből, s egyben ők viszik be az iskolába (ehhez természetesen lehetőséget biztosítunk) — szervezés karunként.

KISZ VB

A MI-nek

Aki tud gépelni és társadalmi munkaként vállalná, jelentkezzen a MI szerkesztőségé megbeszélésén, 1973. március 8., este 6 órakor a 381-es teremben!

Társadalmi haladás és a márciusi forradalmak gazdaságpolitikája

Két márciusi forradalomra emlékezünk e napokban; az 1848/49-es polgári forradalomra és az 1919-es proletárforradalomra a Magyar Tanácsköztársaságra. A forradalmak történetének felidézése számos tanulságot szolgáltatott az emlékezők számára a múltban és jelenleg is, vonatkozik ez természetesen a forradalmak gazdaságpolitikájára is. Első pillanatra talán meglehetősen, hogy a két forradalmat e szempontból összekapcsoljuk. Mi az az alapvető szempont amely az összekapcsolást lehetővé, sőt szükségessé is teszi? Mindenekelőtt az, hogy mennyiben és milyen választ adtak a kor által felvetett gazdasági és társadalmi követelményekre.

Az 1848/49-es polgári forradalom és szabadságharc feladatát a tőkés fejlődés útjában álló akadályok elhárítása, a feudális termelési viszonyok felszámolása, az ország önállóságának biztosításához szükséges gazdasági intézkedések meghozatala képezte. A feudális termelési viszonyok felszámolása jelentette a feudális földesúri és jobbágyviszony felszámolását. A forradalom egyik első gazdaságpolitikái intézkedése a

jobbágyrendszer eltörlésében

állt, ami által megteremtődött a kettős értelmében vett szabad bémunkás osztály, nemcsak termelőközkeiktől voltak most már szabadok, a földesúrtól való személyi függés felszámolásával szabadokká váltak jogilag is. Az a tény, hogy a nagybirtokrendszer a jobbágyfelszabadítás után is fennmaradt, s így a parasztság tulajdonába kevés föld kerülhetett a parasztság helyzete szempontjából rendkívül hátrányos volt, a nagybirtok átmentődése korlátozta a mezőgazdaság tőkés fejlődésének ütemét is, a felszabadítás történelmi jelentősége ennek ellenére is rendkívül nagy.

A feudális viszonyok felszámolása nemcsak a mezőgazdaság, hanem az egész nemzetgazdaság tőkés fejlődéséhez nélkülözhetetlen volt, s nemcsak a jobbágyviszonyok eltörlését követelte meg, hanem sokkal szélesebb követelményrendszert jelentett. Elsőrendű jelentőséggel bírt ezek sorában a feudális céhrendszer megszüntetése. A forradalom, ha a céhrendszert formálisan nem is szüntette meg, a céhszabályzat módosításával

az ipar tőkés fejlődése

előtt is szabaddá tette az utat. Az önálló magyar kormány létrejötté számos új gazdaságpolitikai feladatot vont maga után, mindenekelőtt pénzügyi téren. Az önálló és független pénzügy megteremtése az önálló jegybank létrehozását követelte volna meg, amely bankjegykidást végezhet. A nemzeti adómentesség megszüntetésével nyílt meg az önálló jegybank létrehozását követelte volna meg, amely bankjegykidást végezhet. A nemzeti adómentesség megszüntetésével nyílt meg az önálló jegybank létrehozását követelte volna meg, amely bankjegykidást végezhet.

A forradalom gazdaságpolitikái elképzeléseit tükrözi a költségvetési politika is. A tervezett kiadások legfontosabb tételeit — a hadikiadások mellett — a vasútépítkezések, vízszabályozásokra, földhizlaltintézet létrehozására, iskoláztatásra, országos kórház építésére és nem utolsósorban az iparpártolásra fordítandó kiadások képezték.

Az önálló pénzügypolitikának, de általában egy ország önállóságának fontos részét képezi a vámrendszer rendezése. A forradalom ideje alatt nem készült ugyan vámszabályzat, de mind a Bathyány — mind pedig a Szemere-kormány hangsúlyozta, hogy a megalkotandó vámszabályzat egyik fontos feladata a hazai ipar védelme lesz.

A forradalom gazdaságpolitikájának másik fontos meghatározó feladatkörét a

szabadságharc

kapcsolatos teendők

jelentették. Az ország védelmének biztosítása számos átmennetnek szánt intézkedést követelt meg; mindenekelőtt a hadi- és hadfelszerelési ipar fejlesztése vonatkozásában. A hadihelyzetből és nem a for-

radalom normál menetéből fakadtak az olyan intézkedések, mint a fegyvergyártásra berendezett Pesti Vasöntő és Gépgyár Társaság államosítása, az állam számára történő termelés kötelezővé tétele, a kisipar haditermelésbe való bevonása, közműhelyek létesítése stb. Mindezek a példák igazolják, hogy a forradalom vezérkara az adott időszak követelményeinek megfelelően alakította, módosította gazdaságpolitikáját, nevezetesen a polgári átalakulás és az ország önállóságának, a nemzeti függetlenségnek kivívása és biztosítása határozta meg a gazdaságpolitikái célokat és gyakorlatot.

A forradalom és szabadságharc leverése következtében nem valósulhatott meg az ország függetlenné válása és számos feudális maradvány tovább élése gátolta a tőkés fejlődést. A századforduló körülr kialakult dualizmus rendszerének válsága ismét erőteljesen vetette fel a nemzeti függetlenség kivívásának, a feudális maradványok felszámolásának szükségességét. Az 1918-as polgári demokratikus forradalom, amely kimondta ugyan Magyarország Ausztriától való elszakadását, a gazdasági és társadalmi téren eleje tornyosuló feladatokkal nem tudott megbirkózni. A polgári kormány tehetetlenségének felismerése után a munkáosztyálynak adta át a hatalmat.

A tanácskormány

a forradalom győzelmével elérkezettnek látta az időt a munkáosztyály több évtizedes vágyának, az osztályon kívüli társadalomnak a megvalósítására. A Tanácsköztársaság gazdaságpolitikája ennek megfelelően a tőkés rendszer lebontását, a kizsákmányolásmentes kommunista társadalom felépítését szolgálta. Ennek megfelelően kimondták a kisipar kereteit meghaladó ipari, bányai és közlekedési üzemek köztulajdonba vételét, ami a gyakorlatban sok esetben a kisipari üzemekre is kiterjedt. Hasonlóképpen társadalmi tulajdonba vették a 100 magyar holdon felüli földbirtokokat is. A szocializálás természetesen még csak keretet jelentett a szocialista alapon folyó termelés megszervezésére.

A Tanácsköztársaság gazdaságpolitikáját szinte kezdettől fogva meghatározták a honvédő harcra kapcsolatos követelmények. Ebből, valamint a szovjet-oroszországi gazdaságpolitika tapasztalatainak átvételéből szükségképpen következett, hogy a Magyar Tanácsköztársaság gazdaságpolitikája erőteljesen

hadikommunista

jellegű

volt. Ugyancsak ebbe az irányba hatott az ország rendkívül nehéz gazdasági helyzete is. A nagy anyagihiány szigorú anyaggazdálkodást követelt meg. Ebből a célból anyaghivatalokat állítottak fel, amelyek felmérték az anyag-szükségleteket, biztosították azok elosztását az egyes üzemek között. Az elosztásnál a hadiszükségletek, a közszolgáltatások és a közlekedési szempontok domináltak.

A munkaerőhiány általános

A két márciusi forradalom gazdaságpolitikájának e rövid vázolata is számos hasonlóságra utal; mindkét forradalomnak kettős feladatát kellett megoldani, a polgári illetve szocialista gazdasági szervezőt kiépítését és berendezését, valamint a nemzeti függetlenség kivívását és megvédését. Mindkét forradalom kora gazdasági és társadalmi harcainak elvonatában állt, s azt fejezte ki gazdaságpolitikájuk is. A gazdaságpolitika vizsgálatának tapasztalataiból az a tanulság is levonhatjuk, hogy a gazdaságpolitikát nem lehet egyszerűs-mindenkorra változtatathatatlannak, lezártnak tekinteni. A forradalmi-ság megköveteli az élet által felvetett új követelményekhez való alkalmazkodást, a megújuló képességet. Az 1848/49-es forradalom időszakában ez a nép igényeinek megfelelően a gazdaságpolitika radikálizálódását, míg a Tanácsköztársaság idején, ugyancsak a dolgozók — főként a parasztság hangulata és igényeihez való alkalmazkodást, a túlságosan előremutató elképzelések és célok mérséklését jelentette.

munkakötelezettség bevezetéséhez vezetett. Hadikommunista jellegű intézkedést jelentett a bányamunkások helyéhez kötése, a Vörös Hadseregbe való belépésük megtiltása, a szabadságolások korlátozása stb. A háborús nehézségek növekedésével a szabadságolást valamennyi iparágban és üzemben megtiltották.

A hadikommunista jellegű intézkedések jelentkezésének fontos területét képezte az árvelosztás és élelmezés, amely főként az egész terményfelesleg kötelező beszállgatásában állt. Az ellátási nehézségek fokozódása elvezetett a közvetlen termékcserre kiépítésének megkezdéséhez, ami azonban csak kezdeti fokon valósult meg.

Ez utóbbi probléma szorosan összefüggött a Tanácsköztársaság

parasztpolitikájával

is. A proletárdiktatúra agrárpolitikája, amely a nagybirtok kárterítés nélküli kisajátítását jelentette, történelmi követelményt valósított meg, azal azonban, hogy a kisajátított földet nem osztották fel a parasztok között, hanem termelőszövetkezeteket szerveztek belőle — amelyek valójában állami gazdaságok voltak — súlyos hibát követtek el. E tény megállapításánál nem hagyható figyelmen kívül, hogy a marxizmus általános agrárteóriája a földkérdés megoldását a szocialista nagyüzemek létrehozásában látta.

A Tanácsköztársaság vezetői is ennek szellemében jártak el, ugyanakkor már menet közben is számos hibát felismertek és korrigáltak. Amíg kezdetben a szövetkezeteket csak rövid átmeneti eszköznek tekintették és azok államosítására törekedtek, később szembe szálltak az államosítással és már az egyéni parasztsók megnyerése egyik fontos eszközt láttak benne. A parasztság földkövetelése alapján lehetővé tesztük — korlátozott mértékben ugyan — az egyéni birtokjuttatást is. Júliusban, a honvédelmi érdekből kiindulva, ennek kiterjesztéséről tárgyaltak. E néhány mozzanat arra enged következtetni, hogy ha elegendő idő és tapasztalat áll a Tanácsköztársaság vezetőinek rendelkezésére, további változások következhetett volna be az agrárkérdésben elfoglalt elvi politikában is.

A hibás agrárpolitika sem homályosíthatja el azt a nagy jelentőségű történelmi tény, hogy a Tanácsköztársaság a kártalanítás nélküli kisajátított nagybirtokokat az eddig ki-semmisített, nyomorgó agrár-nincstelenség kezébe adta. A feudális nagybirtokrendszer összetörése is fontos részét képezte a proletáriátus életszínvonalának emelésének, az agrárproletariátus esetében közvetlenül is.

A Tanácsköztársaság rövid fennállása alatt a rendkívüli nehézségek ellenére komoly erőfeszítéseket tett a munkáosztyály helyzetének javítása érdekében más területeken is. Rendelettel jelent meg a munkakényszerről is, a munkához való jogról, amelyben kimondták, hogy az állam köteles eltartani mindazokat, akik munkaképtelenek, valamint azokat, akik dolgozni akarnak, ha az állam nem tud nekik munkát juttatni. A diktatúra alatt a dolgozók munkabéréit 25%-kal emelték. A munkásság érdekében osztályárakat és osztályfejadagokat vezettek be. Március végén léptették életbe a munkások betegségi és baleseti biztosításáról szóló rendeletet. Mindezeket a népjóléti intézkedések sorá egészítette ki.

Március 15.

A politikai költők manifesztációja

A harmincas évek végén és a negyvenes évek elején fellépő új írókat három jól elhatárolt csoportba lehet osztani...

A harmadik csoport a radikális költők csoportja, akik a negyvenes években vonulnak be az irodalomba, a fiatal Magyarország (a Jung-Deutschland mintájára) csoportja. A csoport élető központja Petőfi, ököreje gyűlekezik a többiek: Jókai, Pálk Albert, Pálffy Albert, Tompa Mihály, a két Varchott, Lisznai, Sárosy, Erdélyből hozzájuk csatlakozik Gyulai Pál és Szász Károly; sok közöttük az idegen származású, mint a francia Degre Alajos, a szláv Vas Gereben, a német Szigeti és Kerényi. Hozzájuk tartozik baráti szimpátia révén a távol és magányos óriás is, Arany János.

Az új nemzedék egészen fiatalon, kardcsapás nélkül foglalta el az új helyeket, az irodalomba is magával vive az önképzőkörök szellemét: a lelkesedést, a temperámentu-

mot, a tájékozatlanságot, a személyeskedést és a harci kedvet.

Fiatalság és szegénység: lelkeleg kellőképpen megokolják az új nemzedék politikai állásfoglalását, a radikális liberalizmust. A francia és német szabadságeszméknek ők voltak a legrajongóbb hívei, nélkülözésüket a szabadság álma tette elviselhetővé, várták a világforradalmat, amely az élre fogja dobni őket, akikkel oly mostohán bánik a hárlára kötelezett nemzet és társadalom; mindegyik szívéből dalolt a Petőfi dala:

Halaványul a gyáva szavamra, dalom Viharodnak előjele, forradalom.

A Pilvax kávéházban, ahol „a közvélemény asztalánál” összejöttek, előkészítették a hangulatot a nagy átalakulás számára, és a döntő pillanat nem találta őket készülétnül.

Ez a döntő pillanat az volt, amikor 1848 márciusában a francia februári forradalom

és a nyomában járó európai forradalmak híre Magyarországra érkezett. Az általános fejvesztettségben még Metternich is azt hitték, hogy nyakukon a világszabadság, az írók kis csoportja álomszerű hirtelenséggel az élre került. Március tizenötödikének sokat megemlékezett nagy napja, a fiatal frögenerációnak, a politikusi költőknek manifesztációja volt.

Petőfi és társai meg akarták szervezni a pesti népet, hogy azt a szerepet játssza, amit a párizsi nép játszott a francia forradalomban.

Amikor Kossuth hazatért, félretolta az útból a költőket, akik versek helyett rendeleteket akartak írni... Petőfi lelki nagyságára semmi sem jellemzőbb, mint hogy mellőztetése, csatlódása, keserűsége dacára egy pillanattal sem hagyta abba munkát, a nemzetlelkész, harcos költő nagy feladatát.

Szerb Antal: Magyar irodalom történet

„A kitárulkozások nagy korszaka ez...”

Az 1848-as év történelmünk egyik legjelentősebb dátuma. És ez az évszám nemcsak magát a forradalmat jelenti, hanem kifejezi a XIX. század lényegét: a forradalmi változások sorát.

Erdemes hosszabban idézni amit Benedek István e század áttekintéséről ír:

„A XIX. század a történelem leghosszabb százada: 1789-ben kezdődött és 1914-ben ért véget. Egyben a kultúrtörténet leggydagabb és legváltozatosabb százada is.

A kitárulkozások nagy korszaka ez: tudományá érik sok minden, ami korábban csak sejtés volt.”

A forradalom ünnepe okot ad arra is, hogy a XIX. századot így egészében, folyamatában szemléljük — hiszen a tudomány fejlődését, a gondolat forradalmát is megértve érezhetjük meg igazán az akkori levegő feszültségét, lelkesítő izgatottságát. Mert a XIX. század: Kant eszméitől a leninizmus születéséig; a biológia, öslénytann kifejlesztésétől a modern matematikáig. A sok jelentős magyar művész, politikus, tudós közül érdemes felvillantani kettőt: Bolyai Jánost és Semmelweis Ignácot. Hiszen sorsuk, „történetük” igen hasonló a 48-as forradaloméhoz. Szívós, sokszor megszállott munka. Aztán a felfedezés öröme. Küzdelem a megismeréssel, sötétséggel, a bontó körülményekkel. És egyéni kudarcaik után felfedezésük, hasznuk nagysága, tanításaik ereje épp úgy él tovább, mint 48 eszméje.

A semmiből egy új, más világot teremtettem” — írta Bolyai János apjának, amikor kidolgozta a nem euklideszi geometria alapjait. Euklidesz egyik tételének módosításával nyílt lehetőség az ún. görbült terek geometriájának tanulmányozására. Jelentős felfedezését a kor nagy matematikusa, Gauss alig méltatta figyelemre. Gauss még nem tartotta elég érettnek a tudományos közvéleményt arra, hogy egy ilyen jelentős szemléleti változást magáévé tegyen. Pedig „a nem euklideszi geometria az egész emberiség öntudatosodásának egyik kiemelkedő mozzanata” — mint Bolyai egyik értékelője írja. Talán az egyéni sikertelenség is hozzájárult ahhoz, hogy ezután Bolyai még szélesebb alapokon próbálta keresni az egyetemes emberi böltelesség útjait. „Údvar”-ában a jövő társadalmát akarta felvázolni. Bár ő reformokkal kívánta elősegíteni a fejlődést — kéziratban maradt elméleti munkájára nagy hatást gyakoroltak a 48-as események. Az elzárkózott, megkeseredett tudós a jobbágy-ság helyével, a címek, rangok megszüntetésének kérdésével foglalkozik.

Bár betegsége miatt katonai

szolgálatra nem képes jelentkezni — a forradalom ügyét mindvégig saját — sokszor belső — kérdésének tekinti. Hangoztatja a közművelődés szükségességét — keresi az utat az „isteni tudományok” közkincsé tételéhez. A forradalomtól is azt várja, hogy a tudomány világosságának a néphez való eljutását segítse elő.

Semmelweis Ignác 1847-ben fedezi fel a gyermekágyi láz okát és megelőzésének eszközeit.

Amikor a klinikákon tömegével halnak meg anyák és csecsemők — felfedezése átütő, azonali erejű kellene hogy legyen. De nem ez történik! Nemcsak hogy az orvos-társadalom nem látja be embermentő felfedezésének nagyságát — még a klórmeszes vízzel való kézmosást is megtiltják

saját hatáskörükben. Semmelweis számára felfedezésének haszna oly nyilvánvaló — hogy feleslegesnek tartja könyvbbe megírni. Azt reméli, automatikusan, önérejből fog elterjedni. Csak a közöny és meg nem értés — meg a barátok unszólása — kényszeríti arra, hogy könyvében fejtsse ki véleményét. Vitastilusa, igazát hangoztatás szigora aztán az ellenérzés és vádak tömegét vonja magára.

Ma már mindkettőjük tudománya érdeme nyilvánvaló — s a tudománytörténet legnagyobbjai között tartja számon őket a közvélemény. Az ő példájuk is arra mutat rá, hogy a forradalomnak, dátumához köthető ragyogása mögött a tudomány és gondolat forradalmáért küzdők egyéni harca és kudarca húzódik.

Koncz Gábor

Pesti Hírlap

százhuszoneves kiadás!

Pesti Hírlap, 1848. március 16. Az egész újság terjedelme feltűnő, a mai Magyar Nemzet terjedelmének felel meg. Kétfőldő, hogy szinte egybefolyik a nyomtatás — nincsenek kiemelt cikkek, nincs frappáns tördelés — csak alcímek vannak. Olyan, mintha valaki egyszerűsra akarná elmondani, hogy mi történt a világban. A bekezdéseknél dátum — sokszor egy hónappal korábbi eseményről tudósít a lap. A hírek lassan szálltak akkoriban. De apróhirdetés már van a lap utolsó két oldalán.

Az első oldalon tudósítás a tizenötödikei tüntetésről. Cím: „Fővárosi újdonságok”. „A fővárosnak nem mindennapi színe van. A mozzalmi szellem, mely egész nyugoton felemelkedni kezd, itt is megnyilvánulni kezd. Már 15-én reggel 10-édfél órákor az egyetemi ifjúság az egyetem három szakjából karátsával egyesült, kikhez még számos mindenkor s rangú férfiak csatlakoztak s a Landerer és Heckenast nyomdájá előtt megállván követelték a petíció 12 pontjának, úgy Petőfi Sándor egyik költeményének rögtöni kinyomtatását.”

— A nyomda tulajdonosai engedtek a kívánnalomban. — Örömmel jegyzük fel, hogy 12^{1/2} óráig tartott csoportosulást a legkisebb rendtelenség sem zavarta meg.”

A lap első és második oldalának további részeit országgyűlési tudósítások foglalják el, részletesen és precízen-bonyolultan megfogalmazott körmondatokban tudósítva az olvasót a történetekről. Az országgyűlési tudósítások után néhány külföldi hírt közöl a lap. Mindhárom a forradalmi mozgalom terjedéséről számol be.

Az első hír Bécsből tudósít: „Bécs, márt. 13-án. Bécs ostromállapotban van, az utcákat patrouillek lepik el. A város el van zárva, be senki sem jöhet, a Burg telve katonákkal. Ma roppant tömeg rohanta meg a rendek házá, mert éppen rendgyűlés van.”

Eppen most visznek 2 ágyút a Burgba s a nép másodsor törő be a rendek házá új küldötséget sürgetve.”

A második külföldi hír Franciaországba vezet. A forradalom elől menekülő Lajos Fülöp újtjáról meglepő részletességgel számol be a tudósító. A romantikus felhangoktól sem mentes leírás így szól:

„Lajos F. és neje egy férfi és egy hölgyescléd kíséretében majorról majorra bolyongott Treport környékén és csak márt. 2-án szállott egy gyarló halászbarkára, hogy a csatornán át Angliába evezzen. Nyolc nap óta szélvész dühöngött a tengeren, szerencsére azonban Lajos Fülöp Express angol gőzhajóra talált a tengeren, mely az exklárai családöt felvévén reggel hét órákor Newhaven elé érkeztek Brighton mellett.”

A harmadik külföldi hír Svájból érkezett és a neuenbürgi kanton forrongásáról számol be. A külföldi hírek sora ezzel meg is szakadt. A lap további oldalai közleményeket, hirdetések és felhívásokat tartalmaznak. Egy érdekes és talán jellemző könyvhirdetést találtam a lap ötödik oldalán:

„Az Iparműtár Igazgatósága szíves kötelességének tekinti a hazai iparnak minden nagyrabecsült pártolót, a lelkes magyar hőlyeket, és a t. cz. közönséget tudósítani, hogy gazdagon rendezett rakatárban a Bálvány utcában, ez időszakra alkalmazott posztó, nadrag, és mellény kelmét a legújabb francia mustra után szövétt divatszertű női finom gyapjú-, selyem-, gyapot- és cézna tavaszi és nyári ruhameit, finom gyolcsokat s igen bútorszövetet a legjutányosabb áron szolgáltatja.”

Amiből aztán az is kiderül, hogy honleányaink március tizenötödikét már akkor francia mustra szerint készült gyolcsokban éltek meg. Még szerencse, hogy nem az osztrákok, hanem a franciák diktálták a női divatot az elmúlt kétszáz évben.

Somogyi Árpád Munkácsy-díjas szobrászművész

Fotók: Bajusz Károly

Szobor – zakóban, nyakkendővel

Buda egyik vadregényes sarkában lakó riportalanyom villáját keresem fel.

Középkorú vendéglátó, aki külsejére nézve szimpatikusan „civil”, uram bocsá, akár közgazdász is lehetne (se válláig érő művészloknak, se lázban égő profétai tekintet). Somogyi Árpád Munkácsy-díjas szobrászművész. Ő az alkotója az aulában hamarosan felavatásra kerülő, jelentős magyar közgazdászokat ábrázoló mell-szobroknak. Az aula hosszanti falában levő öt boltív közül egyelőre kettőbe kerül szobor: Széchenyi István és Varga Jenő vörös márvány talpazaton álló fehér carrarai márványba faragott alakja. (Hogy a maradék 3 boltívbe kiknek a szobra kerül majd, egyelőre eldöntetlen.) A két szobor már ott áll készen Somogyi Árpád 5 méter magas üvegfalú műtermében.

A szobroknak összhangban kell lenniük a környezetükkel – magyarázza fényképpel a kezében, mikor a stílusról faggatom. – Az aulát különlegesen szép neoreneszánsz stílusban Ybl Miklós tervezte (döbbenet hallgatom: 3 év alatt több százszor talpaltam át az aulán, s nem vettem észre, hogy „száraz” tudományunknak otthont adó alma mater ilyen nyugtató-hatalmas szépségbe burkolódik, ahogy azt a fotók mutatják). A fal függőleges irányban jellegzetesen 3 részre tagolt, s így a szobroknak is harmonizálniuk kell ezzel a ritmussal. Ez persze, nem jelenti azt, hogy a szobrokat szigorúan ugyanebben a stílusban kell megformázni. Alapvető jellegük a klasszikus görög szobrászat követelményeinek felel meg, különösen a mellrész sima oszlopzerűsége, de a kor jegyeit is tükröznük kell.

Nézem Széchenyit – az ismert határozott arcvonások, magyaros öltözk – tipikusan „szobor”, ahogy azt az ember elképzei, ha azt mondják neki: most gondolj egy szoborra. Összhang, egyszerűség, kö.

Nézem Varga Jenő mellszobrát – az előbbihez hasonló érzést kelt, de ebbe itt valami diszharmonia vegyül. Rájövök: jelentéktelen dolog, egy nyakkendő. Hogy lehet egy szobornak nyakkendője? – Meg is jegyzem dilettáns aggályaimat.

A klasszikus művészet nevelkedett ízlés néha valóban idegenkedve fogadja, ha egy hagyományos jellegű kompozíciót ilyen „próza” dolgokkal ruházunk föl – folytatódik a rögtönzött esztétikai „ABC” –, de azt hiszem, ez egyszerűen megszokás kérdése. Sőt, a tár-

gyak nemegyszer közvetlen hangulatteremtő funkciót kaphatnak – s egy apró szobor-modellt vesz kézbe. Karosszékből ülő Mórész Zsigmond, térdén hosszú szőrű suba-pokróc, azon egy kalap. Nem kell esztétának lenni hozzá, hogy az embert megértse a kis figurát körülvevő villámossággal teli, fojtott, „szükszavú” mórész levegő.

Alig győzöm kapkodni a fejem, annyi megcsodálni, megkérdezni való van egy ilyen műteremben. Régi és új, készülő és végleges formájukat már felöltött szobrok, alig 10 cm-es minták és 3 méter magas asszonyfigura, köből, márványból, agyagból. Többsegük bronzba öntve a Nemzeti Galéria-beli gyűjteményben található vagy Budapest és külső vidéki városok köztetein áll, épületek homlokzatát díszíti.

Somogyi Árpád karcagi születésű, s talán éppen ezért Szolnok megyében alig akad város vagy község, ahol ne állna egy-egy alkotása.

Természetes emberi törekvés, hogy az ember kötélni akar valahova – mondja – és én, bár mások év óta Budapestben élek, mindig az Alföldön érzem igazán otthon magam. Az Alföldről ered minden gyermekkori emlékem, ott kóstoltam bele először a „kőfaragó” mesterségbe, s ezek a benyomások tükröződnek a szobraimon is.

Úgy látszik, ez az élményanyag kimeríthetetlen. A körülöttem álló kisebb-nagyobb szobrok jó része paraszti, tisztántúli vonásokat visel: sovány, szikár, fiatal falusi kamaszok, lágyan hajló, kerek arcú, szelíd lányalakok. Ilyen kedvesen egyszerű a sarokban álló természetes nagyságú figura – eső elől menekülő leány, karjait védekezésül feje fölé emeli, vagy a hatalmas ablak sarkába odatámasztott dombormű – hajlott hátú parasztlaszony kezébe temeti arcát. Szigorú háromszögű kompozíciót ad a markában botot tartó legény rátartó-egyenes alakja, vele szemben az öreg Táncsics fájdalmas komorsággal horgasztja le fejét – s mellette, megmosolyogtatón, egy félig tell, valódi sörösvég, nem a legújabb pop-art stílus elidegenítő kellékeként, hanem spontán jelzésként annak, hogy itt nehéz, alkotó, verejtékfakasztó munka folyik.

Parasztlányok köből és Varga Jenő márványból – lírai és prózai békésen egymás mellett a műteremben. Megférnek szépen, akár az életben.

Szücs Györgyi

Kérdések egy TDK-dolgozatról

Válaszol: Boda György V. évf. népgazd. terv. elemző

Általában TDK-konferencia után szokás beszélgetni a dolgozatokról. Mi idén mégis eltérünk a gyakorlattól és szeretnénk még a TDK-konferencia előtt bemutatni néhány résztvevőt, néhány dolgozatot. Nem akarjuk persze megjósolni előre egy-egy dolgozat sikerét, tehát ezt a cikket sem kell feltétlenül úgy felfogni, hogy Boda Gyurit esélyesnek tippeljük. Hogy esélyes volt-e beszélgető partnerünk – döljön el az eredményhirdetés után.

— Miről írtál a dolgozatban és hogyan jutottál éppen ehhez a problémához?

— Talán azzal kezdeném, hogy szakkollégista vagyok. Itt ismerkedtem meg többé-kevésbé részletesen az ágazati kapcsolatok mérlegével és végül annyira megtetszett az ÁKM, hogy elhatároztam, a későbbiekben is felhasználom ezt az eszközt. Ezután kezdtem el foglalkozni a külkereskedelmi forgalom elemzésével, természetesen az input-output séma felhasználásával. Tulajdonképpen ma már nehéz lenne összeszedni azokat a konkrét okokat, melyek pont a külkereskedelmi forgalom elemzéséhez vittek el... Végeredményben a komparatív előnyök kihasználásának változását elemeztem az ÁKM segítségével, a magyar külkereskedelem adatai alapján. Azt hiszem, ennél részletesebben nem érdemes itt belemenni a kérdésbe.

— Igen, én is azt hiszem, hogy a dolgozat konkrét végkövetkeztetéseivel sokkal érdekesebb a Közgazdász hasábjain a dolgozat előzményeiről beszélni... Úgy tudom, hogy már korábban is volt egy TDK témád, ugyanebből... az mért nem sikerült?

— Tulajdonképpen annyira számításiigényes volt a témám, hogy a szó szoros értelmében belefutottam a számolásba. Amire aztán odajutottam volna, hogy elemezsem is az eredményeket, se időm, se erőm nem maradt már... Hát, így volt.

— S az idén? Hogyan maradt a számolás mellett időd még az elemzésre is?

— Idén nem kellett már számolnom. Közben voltam kinn a SZU-ban, ahol megtanultam az ALGOL nyelvet. Miután hazajöttem, Láng Csabáné segítségével a számítógéppontban a gyakorlati programozás-

ba is belejöttem. Ezután már nem kellett leülnöm a HUNOR mellé a könyvtárban és kézzel számolgatni, hanem írtam egy programot és a gép kiszámította az egészet. A számítógép olyan bőszesen ontotta a végeredményeket, hogy most már alig győztem elemezni. Tehát míg az első dolgozatomnál az idő 80 százalékát a kézi számolás vitte el, most, a számítógép felhasználása mellett, az idő zömét az eredmények elemzésére tudtam fordítani. Tulajdonképpen nehéz volt lépést tartani már a géppel, olyan gazdagon ontotta az eredményeket.

— Ezek szerint érdemes megtanulni a gépi nyelveket és számítógépeket használni egy-

egy probléma megoldására... De visszatérve a dolgozatodhoz, szándékodban áll-e folytatni a komparatív előnyök itt megkezdett elemzését vagy valami más terved?

— Feltétlenül szeretném továbbvinni az itt elkezdett gondolatot... Egyébként is sokkal többet jelent számomra ez a dolgozat, mint egyszerű „alkalmi” pályamunka. Nem tudom térjünk-e ki most erre, de feltétlenül érinteni kellene a népgazdászok gazdaságpolitikai szakágazatának problémáját...

— A népgazdász tervezése és elemzése, mint szak, két szakágazatra oszlik, a gazdaság matematikai és gazdaságpolitikai ágazatra. Te az utóbira jársz.

— Igen. Általában a gazdasági matematikait tartják a komolyabb szakágazatnak. És ez tulajdonképpen teljesen érthető is. Mi, a gazdaságpolitikai szakágazaton ugyanazt tanuljuk, mint ők, csak kevesebb matekkal. A baj persze nem ott van, hogy kevesebb a matek, mert amit tanulunk matekból, az a gazd. pol. ágazatra elég is... De a matek helyett nagyon kevés gazdaságpolitikai tárgyat kapunk... Igaz, hogy a népgazd. tanszék és a gazdaságpolitikai kutató csoport igyekszik pótolni ezt a hiányt, de ezek a próbálkozások még csak a kezdet kezdetén tartanak... Ez az egész TDK itt egy pótlást jelent számomra. Így próbálok megtanulni, megérteni azt, amit egy „gazdaságpolitikusnak” az egyetem végzésére tudnia kellene. Hát ezért nem akarom abbahagyni a dolgozatban felmerült problémák továbbgondolását, továbbbelemzését.

—va

A Neoton és az egyetem

Ha egy egyetemista vasárnap este véletlenül betoppan az aulába, szent meggyőződése, hogy egy középiskolás buli kellős közepébe csöppent bele, és akár órákig keresgélhet, amíg egy ismerősre akad. Hacsak nem ismeri a rendezőket vagy az együttes két volt közgazdász tagját.

Vajon mi lehet az oka, hogy a kultúr-osztály aktivistáinak közreműködésével

egy félig közgazdászokból álló zenekar egyetemünk aulájában vadiidegen embereket szórakoztat. Az a zenekar, akit évek óta kereszttűl rajongással szerettek a közgázosok, akikkel együtt drukkolták végig a Ki mit tudot, az első sikereket, akiket több száz egyetemista hallgatott rendszeresen a félemeleti klubban és a Makarenkóban. Elhatároztam, hogy kiderítem a rejtélyt.

Belépés csak tagsági igazolvánnyal, állják utamat a szigorú rendezők, de amikor felismernek, barátságosan hátbaveregetnek, mintha egy földivel találkoztak volna a fronton, sőt figyelmeztetnek, hogy óvakodjak egy bizonyos Bakáts téri galériától. Átvágom magam a tinédzserek vonagló masszáján és leülök az első sorba. Hattól hétig vendégzenekar játszik, majd Cintula műsora után következik a Neoton. Zenéjük jobb, mint valaha, állapítom meg elégedetten, sőt, orgonistájuk még jobban tetszik, mint szupergroupba távozott elődjéé. Sűrűn felcsattan a taps, a rajongók igazi törzsközönség módjára viselkednek. A műsor végétével hamar kiürül az aula, a technikus a hangszerekkel babrál, a rendezők sietve szedik össze a székeket, még egy negyedóra és ránköltjük a villanyt. Ezt a rövid időt használtam ki egy kis beszélgetésre régi évfolyamtársaimmal.

Pásztor Lászlóval és Galács Lajossal.

— Lajos, emlékszel még a szavazásra?

— Elsős koromban, 1965-ben történt, hogy egy szép napon bementünk Lacival a kultúrra, és megkérdeztük, nem kéne-e zenekar a közgázra? Azt mondták, hogy kéne, és versenyt hirdettek, amelyre két zenekar, rajtuk kívül a Magazin jelentkezett. Igaz, hogy a szavazás után mi csak ezüstérmesek lettünk, de a Magazin is csak utolsó előtti lett. Később mi maradtunk egyedül. A klubban játszottunk sokáig, de hát egyre kisebbnek éreztük, a végén állandó veszekedések voltak a bejáratnál, az igazi rajongókat nem engedték be, a közgázosok pedig a klubért jártak oda és nem a zenekart. Mint ez be is bizonyosodott, amióta lejöttünk az aulába, egy kézen meg lehet számolni a közgázosokat.

— A Makarenkó színháztermében gyakran játszottatok háromszor-négyszer annyi embernek, mint a klubban, ők aztán igazán nem a Makarenkóért jártak oda. Bár hivatalosan sohasem voltatok az egyetem zenekara, lévén hogy nincs ilyen cím, de a srácok annak tekintették titeket, az egész egyetem nektek drukkolt a Ki mit tud idején, itt éltetek közöttünk, a szemünk láttára fejlődtetek, váltatok híres együttesé.

— Ez az időszak azonban végérvényesen elmúlt – veszi át a szót Pásztor László. Az akkori csoporttársak, haverok ma már dolgozó, családos emberek, és amióta mi is kikerültünk a falak közül, nekünk sincs már közvetlen kapcsolatunk a mai egyete-

Galács Lajos énekes, ritmusgitáros, 1969-ben végzett ipárszakon

mistákkal. Azonkívül az utóbbi években a táncoló közönség életkora is leszállítottott öt évvel. A mai közgázosok se ide, se máshová nem járnak tömegesen.

— Az E-épületben ma is sok az egyetemista.

— Az egy más tésza. Az E tömegbázisa egy sokkal nagyobb egyetem, egyébként ott is csak a fiúk egyetemisták, a lányok szinte kivétel nélkül külső férjvadászok, és alig látsz tízenyolc évesnél idősebbet közöttük. Nálunk pedig a lányok – akik itt jóval többben vannak mint a műszakin – akkor kezdik az egyetemet. Azonkívül az E-évek szorgos szervező munkája révén alakította ki mai arcát, minket azonban itt inkább úgy tekintenek, mint valami szükséges rosszat, ami van, lehet vele pénzt keresni, de minek.

— Akkor tulajdonképpen miért játsztok itt?

— Nekünk létkérdés, hogy legyen Pesten egy klubunk, a közönségünk megszokta, hogy a közgázon játszunk, az ilyesmi szájhagyomány alapján terjed, nem jó rajta változtatni. Mi tehát ragaszkodunk ehhez a helyhez. Ideköt ezenkívül egyetemista múltunk, a sok siker emléke. Nagyon szívesen játszunk a mai közgázosoknak is, de hát azt ne várják tőlünk, hogy belemegyünk törzsközönségünk kirekesztésébe, visszamenjünk a kis klubba, mert ott az egyetemista jobban érzi magát.

Tudomásul kell venni, hogy mi előre léptünk, a közgáz pedig közgáz maradt. Mai műsorunk, úgy hiszem, a kényesebb ízlésűeket is kielégíti, vendégzenekar, Cintula, Katona Klári, filmvetítés, de ismétlem, azt ne kívánják, hogy több külföldi úttal, táncdal-fesztivállal sikerrel, nagylétszámmal a hátunk mögött 80–100 egyetemistának játsszunk. Tömegbázisunkat nem veszíthetjük el, kompromisszumos megoldást kell keresnünk. Úgy hisszük, hogy ez jobb szervezéssel megteremthető is lenne.

— Kösz szépen fiúk, jövő héten újra lejövök – búcsúzom el tőlük. Hazafelé pedig azon gondolkodom, hogyan lehetett egy több évig virágzó kapcsolatot ennyire lerontani. Vagy talán igaz van a Neotonnak, és a mai közgázos nem jár beathelyekre, se ide se máshová? Ez esetben valóban nem érdemes többet foglalkozni a kérdéssel. A kultúr-osztály megtalálja anuagi számítást, és talán a Marx-szobornak sem reped be a dobhártyája. De ha mégsem igaz a fenti tétel, s ahogy más egyetemek is igitkeznek egy színvonalasabb, jobb együtttest megszervezési maguknak, amely köré változtatás műsort, vendégművészeket, élénk klubéletet teremthetnek, úgy a közgáz esetében erre továbbra is a Neoton a legalkalmasabb?

Farkasházy Tivadar

Ez lesz!

A március második felében jelentkező klubprogramok közül szeretném felhívni a figyelmet néhány igen érdekes, újszerűnek ígérkező műsorra. Igazán friss műsor lesz 16-án Salgó Lászlóval, aki 15-én érkezik haza Párizsból. A francia választásokról, a Párizsban folyó tárgyalásokról, Vietnamból és sok más aktuális politikai kérdésről lehet majd vitatkozni.

Új sorozat lesz az „Ismerd meg megyéinket” című műsor, melynek megnyitója 13-án volt. Az első megye, mely bemutatásra került, Bács-Kiskun. 22-én Fórum lesz a megye vezetőivel.

Talán sokan tudjátok, hogy egyetemünk kulturális együttműködésre vonatkozó szocialista szerződést kötött a Semmelweis Ignác Orvostudományi Egyetemmel. Ennek keretében sok érdekes művészeti klubvonalozásai is vannak a

szerződésnek. 27-én közös est lesz az orvosegyetemisták klubjában (SOTE). Ezen a beszélgetésen az „orvosok” szellemének közgazdasági jellegű kérdéseire is választ kapni. A diákokon kívül fiatal közgazdászok is jelen lesznek. Találkozás fél 6 órakor egyetemünk előtt, vagy 6 órakor a Baross utca 28-ban.

Sorozat lesz a „Gazdálkodj okosan”. A műsor témája gazdasági mechanizmusunk. Természetesen több szinten — népgazdasági, vállalati, egyes részterületek — rendeznek majd vitaműsört. Az első 30-án, dr. Szabó Kálmán, egyetemünk rektora tartja.

A filmklub, a zenei klub továbbra is a megszokott időben jelenkezik műsoraival. Figyeljétek a plakátokat is, hiszen néhány nagyon izgalmasnak ígérkező műsor vár még megszervezésre.

Blahó

Szakmai gyakorlatot, de hogyan?

BÁR A HALLGATÓI vélemények főként a negatívumokat tükrözik, mindegyik mögött ott áll a kérdés: hogyan lehetne jobban?

Ezzel a megjegyzéssel zárult a cikksorozat előző része. Három szakszeminárium-vezetőknek tettem fel ugyanezt a kérdést:

DR. FORGÁCS TIBOR — belker. tanszékvezető — válaszként a kereskedelmi kari tanács által megvitatott és általa készített jelentést vette elém a „szakmai gyakorlatok a szakszemináriumok és a komplex államvizsgával kapcsolatos tapasztalatokról”. Ebből idézek:

„Ami a szakszemináriumok színvonalát, eredményességét illeti, ezen a téren a kép meglehetősen szűk, de ez tulajdonképpen természetes is, hiszen egyrészt jelentős mértékben rányomja bélyegét a szakszemináriumra a vezető személye, pedagógiai, szakmai ismerete és érdeklődése, nem utolsósorban a rendelkezésre álló idő. Másrészt általában több külső szemináriumvezető működik, ami — feltéve a kiválasztott külső munkatársak rátermettségét, megfelelő szakmai, tudományos színvonalát is — a szakszemináriumoknak a tanszék által történő irányítását, kézbe tartását mindenképpen nehezíti.

A szakszemináriumok értékelésénél semmiképpen sem lehet elhanyagolni azt a tényt, hogy az egyetemen általában nem sok történt a tekintetben, hogy kidolgozzuk a szakszemináriumok vezetésének többé-kevésbé egységes pedagógiai elveit és módszereit. Ennek következtében a szakszeminárium-vezetők bizonyos általános elvi megállapítások mellett lényegében saját elképzeléseikre támaszkodva végzik munkájukat. Ebben is keresünk

Keresünk

olyanokat, akik kéthetente vagy havonta nem sajnálják egy-egy délutánjukat 3-6 óra között és szívesen behoznak és le is forgatnak kedvenc számaikat lemezen vagy szalagon.

Várjuk jelentkezéseiteket a fűt. 60-ban.

Klubvezetőség

sendő annak az oka, hogy a szakszemináriumokról sokszor igen eltérő vélemények alakultak ki mind az oktatók, mind pedig a hallgatók oldaláról. A tanszék ezt az oktatási formát általában úgy tekintik, mint az egyetemi oktatómunka egyik legfontosabb módszerét. Nagy jelentőségűnek tartják abból a szempontból is, hogy az előadások látogatásának nem kötelező volta miatt ez az oktatási forma egyike azon lehetőségeknek, amellyel a hallgatókat rendszeres munkára lehet nevelni. A hallgatók véleménye erősen szóródik, aminek az okát a szakszeminárium-vezetők személyében kell keresni. Ha van is néha túlzás a negatív hallgatói véleményekben, e véleményeknek az alapja azonban mindenképpen megvan és ez arra kell, hogy készítse az érintett tanszéket, hogy a szükséges minőségi követelményeket a szemináriumvezetéssel szemben érvényesítsék, illetve emeljék.”

EZUTÁN AZ ANYAG részletesen tárgyalja a hat- és tizenkét hetes gyakorlatot: a hat hetes szakmai gyakorlat kapcsolatban merül fel a legtöbb probléma:

„A gyakorlati tapasztalatok azt mutatják, hogy a vállalatoknál a nyári szabadságok sok kevés kivétellel olyan helyzetet teremtenek, amelyben a hallgatóval való foglalkozás nem megfelelően biztosított. Ugyancsak probléma, hogy ebben az időszakban kell kiadni az egyetemi oktatók szabadságát is, ennek következtében nem biztosítható a gyakorlat ideje alatt az oktatástól joggal megkívánt irányítás. Mindez olyan helyzetet idéz elő, hogy a hallgatók jelentős része ilyen körülmények között nem alaptalanul, úgy érzi, hogy a szakmai gyakorlat tulajdonképpen nyári pihenésnek a megrövidítését, majdnem azt mondhatni, megakadályozását jelenti anélkül, hogy érezze ennek számára hasznos voltát. Egyes esetekben demoralizálóan hat a hallgatókra, hogy egyes vállalatoknál a kijelölt vezető évi szabadságát tölti, átadja egy második vagy harmadik munkatársának a hallgatókkal való foglalkozást, aki viszont a szabadságolás miatt jobban meg van terhelve az átlagosnál, és számára a hallgatók jelenléte teher, szívesen hozzájárul ahhoz, hogy néhány órai bentlét után, inkább strandolni menjenek, sem pedig őt kérdéseikkel zavarják.”

Nem volna-e célszerűbb — folytatódik az anyag —, az V. és VI. félév között megszervezni a gyakorlatot? Az alapvető szaktárgyak előkerülnek a IV. félévre, és ez a megoldás így lehetőséget adna arra, hogy a hallgatók gyakorlati tapasztalatok alapján választ-hatnának az oktatási formák között. Ez a megoldás viszont a koncentrációs program átszervezését kívánná meg... „Mindenki számára nyilvánvaló az egyetemen, hogy a jelenlegi megoldás sem tartalmilag, sem szervezetiileg, sem pedig a hallgatók jogos érdekei szempontjából nem megfelelő.” — fejeződik be a hat hetes gyakorlatot értékelő rész, illetőleg javaslat.

A ZÁRÓ 12 HETES GYAKORLAT értékelése azon túl, hogy felveti az időpont augusztus, szeptember, októberre való áthelyezését, bizonyos tartalmi problémákat is tárogat.

TARTALMI VONATKOZÁSban pedig — véleményem szerint — a szakszemi-

nárium-vezetők munkájának egyik legfontosabb feladatát tartja a legfontosabbnak, az irányítást kell biztosítani, amely túlmegy az általánosságokon, a konkrét valóságos helyzet megismerését és az elmélettel való összehasonlítást követeli meg.

DR. MARCELL JENŐ — üzemszervezési tanszék — a vállalati művelési irányítási rendszert munkafelügyelők kérdéseire szakszemináriumot vezet: — A szakszeminárium első időszakában az adott témához kapcsolódó alapvető irodalmak irányított — korreferátumok formájában — való felolvasását végezzük. A gyakorlatra a hallgatók egy programozott tematikát kapnak, amely alapján felkérjük a hallgatókat, hogy a vállalat belső irányítását. (Vastag stencil van előttem. Több mint nyolcvan kérdés rendszerezve, pontokba szedve, az elméletileg lehetséges megoldásokra, a szükséges irodalmakra, stb. Ez az anyag mintegy kénszempályára tereli a hallgatót, Kényszeríti arra, hogy az egyes részterületeket analitikusan megvizsgálja, aktívan állást foglaljon. Mit ismer fel a kötelező tananyagból? A vállalatnál miért pont azt a megoldást választották? Mindent meg kell indokolni! Persze adódhat olyan eset is, hogy a cégnél nem tudnak megfelelő választ adni a kérdésekre. Akkor viszont a dolgozat tárgyalásakor a hallgatót megkérdezzem: ő hogyan indokolná, ill. csinálná adott helyzetben?

Ez végeredményben módszertani feladat is — mozaikok összerakása, amelynek során a szakszeminárium témát egész szélességben ismeri a hallgató. A hat hetes gyakorlatra még túl korai lenne egy szűkebb témát adni. Bár ez a módszer megköti a hallgató kezét, valóságban aktív, önálló munkára ösztönzi, amelyben a kérdések lehetséges megoldását neki kell kiválasztania a sokszor tengernyi anyagból és a beszélgetések alapján. Miután mindenki így — mondhatnám horizontálisan — felmérte a bázisvállalatát, ezután — és természetesen már közben is — jóval könnyebben tudja eldönteni melyik az a szűkebb terület, amely aztán a szakdolgozat témája lesz. A hat hetes gyakorlat tulajdonképpen a negyedéves szakszeminárium előkészítését, „a vállalati háttér” megszerzését jelenti.

Rendkívül fontosnak tartom, hogy a dolgozatokat érdemben és alaposan megtárgyaljuk. Ehhez viszont nekem, mint szakszeminárium-vezetőnek nagyon jól kell ismernem az adott vállalatokat, problémákat, helyzetüket, hiszen csak így tudom ténylegesen értékelni hallgatóim munkáját. A menelközbeni ellenőrzésről, kapcsolattartásról pedig: nem elég azt lejegyezni, hogy „ha majd problémák adódnak, a hallgató jelentkezzen!” Szerintem a jelenlegi rendszer megfelelő. Hogy ez milyen tartalmat kap, az elsősorban a szakszeminárium-vezető munkájának függvénye.

Símor István

munkájának egyik legfontosabb feladatát tartja a legfontosabbnak, az irányítást kell biztosítani, amely túlmegy az általánosságokon, a konkrét valóságos helyzet megismerését és az elmélettel való összehasonlítást követeli meg.

DR. MARCELL JENŐ — üzemszervezési tanszék — a vállalati művelési irányítási rendszert munkafelügyelők kérdéseire szakszemináriumot vezet:

— A szakszeminárium első időszakában az adott témához kapcsolódó alapvető irodalmak irányított — korreferátumok formájában — való felolvasását végezzük.

A gyakorlatra a hallgatók egy programozott tematikát kapnak, amely alapján felkérjük a hallgatókat, hogy a vállalat belső irányítását. (Vastag stencil van előttem. Több mint nyolcvan kérdés rendszerezve, pontokba szedve, az elméletileg lehetséges megoldásokra, a szükséges irodalmakra, stb.

Ez az anyag mintegy kénszempályára tereli a hallgatót, Kényszeríti arra, hogy az egyes részterületeket analitikusan megvizsgálja, aktívan állást foglaljon. Mit ismer fel a kötelező tananyagból? A vállalatnál miért pont azt a megoldást választották? Mindent meg kell indokolni! Persze adódhat olyan eset is, hogy a cégnél nem tudnak megfelelő választ adni a kérdésekre. Akkor viszont a dolgozat tárgyalásakor a hallgatót megkérdezzem: ő hogyan indokolná, ill. csinálná adott helyzetben?

Ez végeredményben módszertani feladat is — mozaikok összerakása, amelynek során a szakszeminárium témát egész szélességben ismeri a hallgató. A hat hetes gyakorlatra még túl korai lenne egy szűkebb témát adni. Bár ez a módszer megköti a hallgató kezét, valóságban aktív, önálló munkára ösztönzi, amelyben a kérdések lehetséges megoldását neki kell kiválasztania a sokszor tengernyi anyagból és a beszélgetések alapján. Miután mindenki így — mondhatnám horizontálisan — felmérte a bázisvállalatát, ezután — és természetesen már közben is — jóval könnyebben tudja eldönteni melyik az a szűkebb terület, amely aztán a szakdolgozat témája lesz. A hat hetes gyakorlat tulajdonképpen a negyedéves szakszeminárium előkészítését, „a vállalati háttér” megszerzését jelenti.

Rendkívül fontosnak tartom, hogy a dolgozatokat érdemben és alaposan megtárgyaljuk. Ehhez viszont nekem, mint szakszeminárium-vezetőnek nagyon jól kell ismernem az adott vállalatokat, problémákat, helyzetüket, hiszen csak így tudom ténylegesen értékelni hallgatóim munkáját. A menelközbeni ellenőrzésről, kapcsolattartásról pedig: nem elég azt lejegyezni, hogy „ha majd problémák adódnak, a hallgató jelentkezzen!” Szerintem a jelenlegi rendszer megfelelő. Hogy ez milyen tartalmat kap, az elsősorban a szakszeminárium-vezető munkájának függvénye.

Símor István

A sport és diákjaink

Szinte közhelyé válik már — annyit beszélünk róla —, hogy az ember a civilizáció okozta ártalmakat egyre több testedzéssel tudja csak ellensúlyozni. Erről nap mint nap szó esik és az emberek nagy többsége vallja is a testedés szükségességét. Azonban ha a dolgok mélyére nézünk kiderül, hogy a gyakorlat már nem igazolja ezt. Megdöbbentő számokat, hogy ifjúságunk egynegyede többnyire a mozgáshiány okozta szervi elváltozások miatt alkalmatlan katonai szolgálatra. Már fiatal korban is gyakorolják a szív és keringési zavarok nem is beszélve a középkoriakról.

Ha egyetemünk helyzetét nézzük, itt is elég lehangoló képet kapunk. A közel 3 ezer diákból és dolgozóból mindössze 300 fő az, aki valamely szakosztályban rendszeres sporttevékenységet folytat s kb. 600 fő az, aki az időszakos — 2-3 héti tartó — házi bajnokságokon vesz részt.

A legnagyobb jóindulattal a létszám egyharmadát jelenti ez.

És mi van a többiekkel? Ők még nem jutottak volna el a felismeréséig, vagy a lehetőségek korlátozottak? Egyelőre a legilletékesebb nyilatkozatát közöljük, de reméljük — és ezzel a szándékkal bocsátjuk közre ezt az írást —, hogy mindazok akiket érdekel ez a téma, hajlandók a tömegsport kérdéséről leírni véleményüket és a megoldás irányába befolyásolni a testnevelés ügyét. A nyilatkozó Molnár Sándor a testnevelési tanszék vezetője.

— Mi a véleménye az egyetemünkön folyó tömegsportmunkáról?

— Tartalmát tekintve a tömegsport az én értelmezésem szerint azt jelenti, hogy kedvtelésből, minden különösebb köteletségvállalás nélkül a sportolni szándékozók választanak egy vagy több sportágat és időnként gyakorolják, esetleg valamilyen fokú és formájú versenyen is részt vesznek. Tekintve, hogy ebben lényeges jegy a kötetlenség, felvetődik, hogy ki ennek az illetékes gazdája, kinek a feladata az anyagi feltételek (létesítmény, felszerelés stb.) biztosítása. Ez nem egyszerű kérdés, hiszen az elmúlt két évtizedben ebben az országban nem akadt olyan

szervezet, amelyik huzamosabb ideig a gazda szerepét vállalta volna. Remélhetőleg ma a rendezés napjaihoz közeledünk. Csodákat azonban nem várhatunk. Főleg az anyagi, tehát a létesítményfeltételek korlátozott volta miatt.

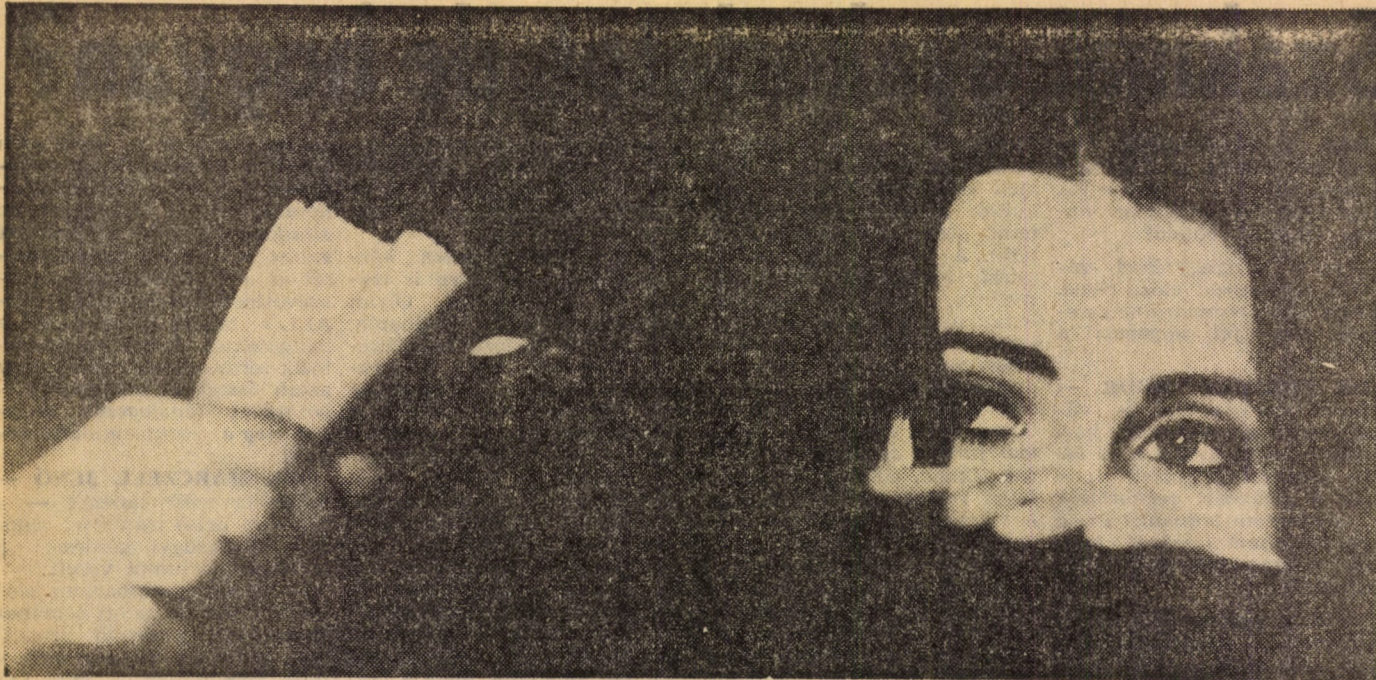
A fenti igen vázlatos bevezető után — amely csak érintett fontos kérdéseket — nézzük mi volt és mi ma a helyzet egyetemünkön. Az természetes, hogy ez a téma nem új és a tömegsport váltakozva gyengébben, majd igen jó eredménnyel folyt ez alatt a húsz év alatt. Nem akarom az eredményeket ismertetni, sem részletezni csak a tényt említem meg: emelkedetett szerint minden évben megrendezésre kerül a házibajnokság. Ennek

(Folytatás a 6. oldalon)

Dr. Helmut Blesing a berlini-karlshorsti Külkereskedelmi Főiskola közgazdaság tan-
székének professzora a nyelvi intézet meghívására előadássorozatot tartott a német
nyelvi koncentráció részére. Az érdekes előadások nemcsak a német nyelv tanulásához
nyújtottak segítséget, hanem lehetővé tették az NDK gazdaságpolitikájának megismeré-
sét

A Cédulák Tatabányán. Rövidesen a klubban újra látható irodalmi színpadunk előadásában. (Fotó: Bajusz Károly)

Az ideál

Indiánok köztudomásúlag főként Jugoszláviában és Kelet-Németországban élnek, mással nem magyarázható a sok róluk készült film. Az egyik letehetségesebb ifjú indiánfőnök Fürge Ürge, akiben öseinek minden kedvező tulajdonsága egyesül, rettegő csatakiáltásának elhangzásakor még a távoli bércek oltalma alatt vadászó farkasok is riadtan kapják fel a fejüket. (Ezt a jelenetet többször kellett leforgatni, mert egyikük állandóan a farkát csóválta.) O a legkisebb unokája Kerge Zergének, az aggtörzsfőnöknek, akinek annyi ránc van a homlokán, hogy egyszer egy bolha három évig hiába kereste köztük a feleségét. Kerge Zerge hamarosan nyugdíjba megy, vagyis megvár a Nagy Manituhó az örök vadászmezőkre, de addig még szeretne néhány hőstettet szedni Pistájának szemétt próbálni, hogy megbizonyosodjék unokája vezetésben való alkalmazhatóságát. Fürge Ürge ezért elhatározza, hogy kiszabadítja Maryt, az angol kormányzó lányát a vad sziúk fogságából. A sziúk még nem sejtik a közelgő vészt (az ilyen forgatókönyvet előre még el sem érdemes olvasni), diadalittasan táncolnak a tűz körül, a lángok kezdik nyaldosni a hamvas Mary lábát. Leszalad a szem a harisnyáról — sikongatja Mary angolul, de a sziúk nem könyörülnek, sőt Galád Görény még benzinzel locsolgatja a tüzet. Megjelenik azonban Fürge Ürge és pillanatok alatt elintézi a tomahawkjával mind a hatszázezer sziút, kiszabadítja az alélt lányt, elviszi a wigwamjába, ahol Mary papájával elszívja a békepipát és másnap a faluban a kis Kovács Józsi baltával kergeti a tyúkokat, míg bátyja a szomszédok Pistájának szemétt próbálni, hogy megbizonyosodjék unokája vezetésben való al-

Tt.

Kérem az üzletvezetőt!

En nem tudom, hogy az a szemrevaló elvtársnő miért kezdett el olyan zenéverően sikoltozni ebben az igazán patinás nevű és főosztályon felüli étteremben. Egészen megzavart az étlap böngészésében. Pedig csak egy svábbogár volt a gesztenyepüréjében. S ezért molesztálta visztoszával a meghitt párokat?! Hogy milyen furcsa emberek vannak! ... Na, de nézzük, mit is egyek!... — nyalogattam tovább a szájam ízét. Az is igaz, hogy kedvelt csemeget, a teknősbéka leves abszolút sőtlan és jég hideg volt, de ennek ellenére annak a tölem jobbra ülő bácsikának mégsem kellett volna a pincér fejéhez vágnia a töltött káposztát. Merthogy egészen apró tévedésből kifolyólag mákos tészta volt! Hát akkor mi van?! Mákos tészta, vagy töltött káposzta, nem mindegy?! ... A tettelegesség miatt egészen elment az étvágyam a levéstől. S nem is jött vissza hozzám. Majd talán a vörösbor meg- hozza! — gondoltam. Amelyet az aranyos felszolgáló kislány a vadonatúj alpakkaöltönyömre öntött. De nem! Úgy látszik, egyesek csak azért jöttek ilyen drága szórakozóhelyre, hogy a szegény dolgozók egreciroztassák! Asztalszomszédságomban hangos gesztusok közepette egy jól szituált család éppen a panaszkönyvbe írt be, olyan bagatell ügy miatt, minthogy az italmérő leitta az általuk rendelt Napóleon-konyak felét. S azt pont akkor tették, amikor a sületlen, véres és teljesen ehetetlen rántott csirke- kéből falatoztam. Az ilyen hepciás vendége-

ket ki kellene zárni innen! — mérgelődtem, miközben jó messzire eltoltam magamtól az előbb említett, félresikerült szakácsterméket. Talán még egy rummal töltött palacsinta segíthetne! — intettem magamhoz a körmeit piszkáló, félálomban levő pincért. — Mi a fenét akar már megint? — kérdezte ő. Megnyugtattam, hogy én a dolgozók pártján állok, s rosszindulatú manusnak tartom azt a külföldi illetőt, aki az előbb kifogásolta, hogy száztíz forintot finom diszkrécióval pluszként elrejtettek a számlájában. Sajnos, a rumtalan és a szénné égett tésztát sem tudtam élvezni. Egy turistacsoport ugyanis reklamálni merte, hogy már két nap és két éjjel az étteremben ültek, s ha még most sem hozzák ki nekik a magyaros csalfaintát, akkor szinte biztosan lekésik az utolsó autóbust, amellyel utazva még kiismerik magukat a budapesti közlekedésben. Így kénytelen-kelletlen, étlen- szomjan dühöngtem vendég- társaim kritikán aluli viselkedésén. Máskor valami egészen ócska helyre megyek vacsorázni! — elmélkedtem, miközben a pincérnek kezébe csúsztattam a busás borraivalót. Azután felálltam, hogy az indulás mezejére lépjek. — Viszontlátásra kedves uraim! Remélem, nem volt semmi kifogásuk velem kapcsolatban?! — mondtam két jól megtermett pincérnek, akik az asztalok között snób- liztak, s így tiszta szórakozott- ságból állították a kifelé vezető utamat.

— Még nem ittuk meg a pertut, Öcsi! — vigyorogtak rám jelentőségteljesen. — Na, mit fizetsz?! — Elnézést uraim, de az egész fizetésemet itthagytam! Nincs egy megveszekedett fillérem se!... — Akkor minek jöttél ide, te kétbalkezes! — Amelyek pont gyomorszájon találtak. — Még van képed munkát adni nekünk néhány fillé- rért?! Majd mi elveszünk a kedved, hogy még egyszer ide dugd azt a megelégedett ábrá- zatodat! És ezzel helybenhagytak. Hanyatt fekvő állapotomban el sem mozdultam onnan. csak a szám nyílt ki félén- ken: — Kérem az üzletvezetőt! Tormai László

(Holász Géza karikatúrája)

A sport és diákjaink

(Folytatás az 5. oldalról)

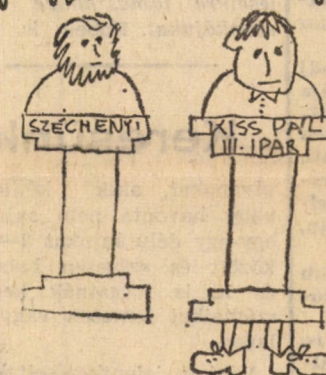
— Az egyetemen szerzett tapasztalataim alapján az a véleményem, hogy szinte évente változó az elsőévesek sportsze- retete, magatartása, és munkavállalása. Az kétségtelen tény, hogy ismételt előfordult már, hogy női kosárlabda-bajnokságra csak 2-3 csapat nevezett. Ebből levonhatnánk a követ- kezetést, hogy a lányok nem szeretnek sportolni, pedig ez nem biztos. A labdajátékokban való szereplés feltételez- bizonyos összeszokottságot, rendszeres gyakorlási lehetőséget. Ennek hiányában kevesebb a kedv és az önbizalom. Ezzel a kosárlabda példával szerettem volna megvilágítani a problémát, amely nem olyan egyszerű, hogy röviden el- mondva mindenki számára világossá tehessem. Az idővel való harc minden- kinek problémája. Bizonyos, hogy könnyebb helyzetben van az az intézmény, amelynek a környéken kollégium és sport- pálya épült. Ilyen Magyaror- szágon kevés van. Ebben az esetben ideális a helyzet, mert nem kell nagy távolságot meg- tenni a sportpályáig. Mi nem vagyunk szerencsés helyzetben a szabadidő gyakorlati helyek tekintetében. Ezért minden sporttevékenység a termekben folyik, amelyek befogadóké- pessége véges, ezenkívül nem minden sportág végzésére al-

kalmas. A fent felsoroltak nem adnak teljes képet, de nem is az volt a célom. A kérdés a dolgozók sport- tevékenységének elmaradott helyzetét is említi. Rájuk még jobban vonatkoznak a fentiek. Néhány lehetőség igen szűk ke- retekben rendelkezésükre áll, ennek bővítésére ma még ke- ves remény van. A tanszékünkön nap mint nap megjelenő főleg felsőéves sportolásra jelentkező hallga- tók láttán hajlamos vagyok azt mondani, hogy ez az ifjúság szereti az egészséges testmoz- gást, de kevésbé az ezzel járó áldozatvállalást. — Miben látja a megol- dást? — Az első számú kérdésre adott válaszában tulajdon- képpen a megoldást is bemuta- tom. Annak leszögezésére, hogy az adott körülmények között komoly erőfeszítés történik az igények egy részének kielégíté- sére, meg kell állapítani, hogy még sok tennivaló van. A ten- nivalókat csoportokra osztá- nánk. 1. A meglevő létesítmények még jobb kihasználása (pl. egy-egy csoport idejének lerö- vidítésével). 2. Az egyetem épületének felújítása során szeretnénk ha legalább a tekepálya, az aszta- litenisz-terem és az erősítő te- rem megépítésre kerülne,

3. Nagyobb propagandát kell adni a teljes képet, de nem is az volt a célom. 4. Az uszodai foglalkozások számának növelése. 5. Különböző létesítmények bérlettel történő biztosítása. A felsorolást tovább nem folytatom, szeretnék mások ja- vaslatainak is helyet adni. Az úgynevezett tömegsport területén komoly előrelépést végső soron az egyetem részére épített uszoda és több szabad- téri pálya jelentheti. Lehet, hogy ezek létrehozására még várni kell, ez azonban nem je- lentheti az igényekről való le- mondást. Addig pedig a javas- latom és a széles nyilvánosság által adott újabb javaslatok szerint gazdálkodjunk a meg- levő lehetőségeinkkel. A nyilatkozat elolvasása után biztosan másokban is sok kérdés és gondolat merül fel. Szeretnénk, ha a kedves ol- vasók ezzel kapcsolatos érte- kes javaslatokat, véleményei- ket eljuttatnák a szerkesztő- séghez. Az értékes javaslatokat és jó példákat a lapban lekö- zöljük. A hozzászólást le lehet adni a szerkesztőségi szobában (381) vagy a portánál levő szer- kesztőségi ládában. Szoboszlay Attila

Velem sohasem történik semmi
ÍRTA: FÖLDES PÉTER RAJZOLTA: HALÁSZ GÉZA

Hosztandban az egyetem kapuja gyakran viszket, ezért kény- telenez voltak megvárakozni egy a bejáratnál két fehér kő várja az érkezőket. Egy Széchenyi szobrot is felállítanak majd az Aulában, így eggyel többen fognak szobrozni két előadás között, viszont Gitel továbbra sem lesz a Bisfében. A lift pedig új Stádiumba került, nem- rokára erre is rájárt:

VIGYÁZAT! FELVONÓ!

A telefon művéről nagy kő esett le: kibetűlt a Szerelők alól. ... Elromlott viszont a kör- ércetünk, megperdült a koncentrált időszak. Emek- kerekben fakultáció jelleggel napi ünnepséget ren- deztek a klubban, meg Rongyosbált. Remélem, a felvő többi szeminárium is ilyen kedélyes légkörben fog elkö- ni.

KOSÁRLABDA Kongresszusi Kupa

Folytatódik a Kongresszusi Kupa férfi kosárlabda-torna. A tavalyi ősszel kezdődött nagy- szabású mérkőzésorozat selej- tezői befejeződtek. A csapatok két részre osztva küzdöttek a döntőbe jutásért, s végül is 3 —3 csapat került az elődöntő- be. Ezek:

1. csoport:
Belker. II.
Népgazd. IV.
Népgazd. V.

2. csoport:
Ipar. III.
Külker. IV.
1/20.

Az elődöntőben a csapatok körmerkőzést játszanak, és az első helyezettek küzdenek az 1—2. helyért, a második helye- zettek a 3—4. helyért stb.

Az első csoportban már le is zajlottak a mérkőzések. A ki- alakult sorrend a következő:

Népgazd. IV.
Belker. II.
Népgazd. V.

A II. csoport pénteken (15- én) 5 órakor és szombaton mé- ri össze erejét. A nagy döntő 3 hét múlva, szombaton lesz a Kinizsiben, melyre szép számú közönséget vár a rendezőség. (Figyeljétek a plakátokat!)

NAGYSZERŰ LEHETŐSÉG! LÁNYOK MOZDULJATOK!!!

A tömegsport további felle- n- dítése érdekében női tollasla- bda és kosárlabda-bajnokságot indított a KISZ és a Testneve- lési Tanszék.

A határidőig befutott neve- zések kis száma miatt (kosár- labda csupán négy csapat, tol- laslabda 20 jelentkező) a neve- zési határidőt március 20-ig meghosszabbították. Figyelem! Igazolt játékosok is szerepel- hetnek és több csoport is kö- zös csapatot indíthat.

A tollaslabda-bajnokság két hét múlva, pénteken indul du. 5—7 óráig az egyetemi torna-

teremben. Előtte szerdán és csütörtökön 2—3-ig edzéslehe- tőség.

Április közepén kerül sor Debrecenben a Tudomány- egyetem Kupája elnevezésű egyetemi közti sportverse- nyekre, amelyeken a KSC is több csapattal szerepel. Így többek között szeretnénk női labdarúgócsapatot is indítani. Ezúton kérjük azokat, akik ak- tíván játszanak vagy szeretné- nek játszani, hogy jelentkezé- süket március 25-ig adják le a KISZ-bizottság előtti ládikó- ban.

S. J.

FOLGALDASZ

MARX KÁROLY
Közgazdaságtudományi
Egyetem lapja
Feladás szerkesztő:
Farkasné Zoltán Tiborné
Budapest IX.
Dimitrov tér 8.
Telefon: 257-207
Kiadója a Hírlapkiadó Vállalat
Feladás kiadó: Csollány Ferenc
Készült
a Szikra Lapnyomdában